

**T.C.
HALIÇ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
UYGULAMALI PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI
PSİKOLOJİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

**CEZAEVİNDE HÜKÜMLÜ BULUNAN CİNSEL İSTİSMAR SUÇLULARI
İLE UYUŞTURUCU SUÇLULARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Adem KAYATEPE**

**Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda BIKMAZ**

2014- İSTANBUL

ÖNSÖZ

Öncelikle, bu zorlu, sancılı ve fazla kasvetli tez sürecinde beni devamlı olarak aydınlığa çıkararak ve yitirdiğim motivasyonu elinde sihirli değnek varmışçasına veren tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. P. Sevda BIKMAZ'a teşekkür etmekle kalmayıp, bir ömür minnettarlığımı sürdüreceğimi ifade etmekten onur duyarım.

Tez grubu arkadaşlarımdan “yapamayacağım ben” diyen Asu Bülbül, şaşkınlıklarıyla bizi şaşırtan Gizem Özcan ve grubumuzun atom karıncası, güzel insanı biriciği Seda Aydınli'ya ve bizden önce mezun olan tuzu kuru meslektaşım Tuğçe Yıldırım'a teşekkürlerimi sunarım.

Beni ses tonumdan bile nasıl bir ruh halinde olduğumu bilen, sevdiğim yemekleri yaparak mutlu eden, keşke seni okutmasaydık diyerek beni güldüren, koşulsuz seven ve her zaman seveceğine inandığım annem Hatice Kayatepe'ye teşekkür ederim.

Bana olan inancıyla beni bile şaşırtan, değerli hissettiren, moral verme uzmanı, her insanın hayatında olması gereken, renkli kişilik, kapsayıcı sevgisiyle ve desteğiyle her gün arayıp soran arkadaşım, can yoldaşım ve ahiretlik dostum Canan Fakıoğlu'na binlerce kere teşekkür ederim.

Son olarak Sevda Bıkmaz'a, onu tanımanın bile şahsım adına şans olduğunu ifade eder, bu duyguyu bir ömür taşıyacağımı bilmesini huzurlarınızda arz ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No.
TABLOLAR LİSTESİ.....	V-VII
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT.....	IX
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	1
1.2. Amaç ve Araştırma Soruları.....	1
1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	2
1.4. Araştırmanın Sayıltıları.....	2
1.5. Tanımlar.....	3
1.6. Kısaltmalar.....	4
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Uyuşturucu.....	5
2.1.1. Uyuşturucu Maddeleri.....	6
2.1.1.1. Alkol.....	7
2.1.1.2. Amfetamin ve Benzeri Maddeler.....	8
2.1.1.3. Kokain.....	9
2.1.1.4. Crack.....	10
2.1.1.5. Esrar.....	10
2.1.1.6. Eroin.....	11
2.1.1.7. LSD (Halüsinojen).....	12
2.2. Cinsel İstismar.....	13
2.3. Suç.....	19
2.3.1. Çocuğa Yönelik Cinsel Suç.....	20
2.3.2. Uyuşturucu Suçu.....	21
2.4. Cezaevindeki Hükümlülerin Özelliklerine İlişkin Yapılan Araştırmalar.....	22
2.5. Ödüllendirme Yönetmeliği.....	23

3. YÖNTEM	
3.1. Araştırma Modeli.....	24
3.2. Evren ve Örneklem.....	24
3.3. Veri Toplama Araçları.....	24
3.3.1. Demografik Bilgi Formu.....	25
3.3.2. Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBÇTÖ).....	25
3.3.3. Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ).....	26
3.4. İşlem.....	27
3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi.....	27
4. BULGULAR.....	28
4.1. Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	28
4.1.1. Suç Tipi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	28
4.1.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	28
4.1.3. Medeni Durumları Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	28
4.1.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	29
4.1.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	29
4.1.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	29
4.1.7. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	30
4.1.8. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	30
4.1.9. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	30
4.1.10. Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Olarak Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri.....	31
4.2. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular.....	31
4.2.1. Yaş Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	31
4.2.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	32
4.2.3. Medeni Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	32
4.2.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	32
4.2.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	33
4.2.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	33
4.2.7. Ceza Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	33
4.2.8. Cezayı Yatma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	34
4.2.9. Tahliye Olma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	34

4.2.10. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	34
4.2.11. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	35
4.2.12. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	35
4.2.13. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine Göre Ortalama ve Standart Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri.....	35
4.3. Cinsel İstismar Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular....	36
4.3.1. Yaş Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	36
4.3.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	36
4.3.3. Medeni Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı	37
4.3.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	37
4.3.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	37
4.3.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
4.3.7. Ceza Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
4.3.8. Cezayı Yatma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
4.3.9. Tahliye Olma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	39
4.3.10. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	39
4.3.11. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	39
4.3.12. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	40
4.3.13. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Aldıkları Ortalama ve Standart Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri.....	40
4.4. Uyuşturucu Suçlusu Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Ölçek Puanlarına Yönelik Grup Karşılaştırmaları Bulguları.....	41
4.4.1. Yaş Gruplarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	41
4.4.2. Eğitim Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	42
4.4.3. Medeni Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	43
4.4.4. Çocuk Sayısı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	44
4.4.5. Ceza Süreleri Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	45
4.4.6. Cezaevinde Kalma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	46
4.4.7. Daha Önce Bir Suç İşleme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	47
4.4.8. Daha Önce Cezaevine Girme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	48
4.4.9. Tahliye Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	49
4.4.10. Suç Türü Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	50
4.4.11. Disiplin Cezası Alma Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ	

Ortalamaları	51
4.4.12. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	52
4.4.13. Ziyaretçi Gelme Sıklığı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	53
4.5. Cinsel İstismar Suçlusu Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Ölçek Puanlarına Yönelik Grup Karşılaştırmaları Bulguları.....	54
4.5.1. Yaş Gruplarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	54
4.5.2. Eğitim Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	55
4.5.3. Medeni Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	56
4.5.4. Çocuk Sayısı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	57
4.5.5. Ceza Süreleri Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	58
4.5.6. Cezaevinde Kalma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	59
4.5.7. Daha Önce Bir Suç İşleme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	60
4.5.8. Daha Önce Cezaevine Girme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	61
4.5.9. Tahliye Olma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	62
4.5.10. Suç Türüne Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	63
4.5.11. Disiplin Cezası Alma Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	64
4.5.12. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	65
4.5.13. Ziyaretçi Gelme Sıklığı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	66
5. TARTIŞMA VE YORUM.....	67
5.1. Tartışma.....	67
5.1.1. Yaşa Göre Elde Edilen Bulgular.....	67
5.1.2. Eğitim Durumuna Göre Elde Edilen Bulgular.....	68
5.1.3. Medeni Duruma Göre Elde Edilen Bulgular.....	69
5.1.4. Çocuk Sayısına Göre Elde Edilen Bulgular.....	70
5.1.5. Kurs Katılım Durumuna Göre Elde Edilen Bulgular.....	71
5.1.6. Suç Türüne Göre Elde Edilen Durumlar.....	72
5.1.7. Ziyaretçi Gelme Sıklığına Göre Elde Edilen Bulgular.....	73
5.2. Öneriler.....	76

6. KAYNAKLAR.....	79
7. EKLER.....	84

TABLolar LİSTESİ

	Sayfa No.
Tablo 4.1.1. Suç Tipi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	28
Tablo 4.1.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	28
Tablo 4.1.3. Medeni Durumları Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	28
Tablo 4.1.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	29
Tablo 4.1.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	29
Tablo 4.1.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	29
Tablo 4.1.7. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	30
Tablo 4.1.8. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	30
Tablo 4.1.9. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	30
Tablo 4.1.10. Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Olarak Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri.....	31
Tablo 4.2.1. Yaş Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	31
Tablo 4.2.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekansve Yüzde Dağılımı.....	32
Tablo 4.2.3. Medeni Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	32
Tablo 4.2.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	32
Tablo 4.2.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	33
Tablo 4.2.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	33
Tablo 4.2.7. Ceza Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	33
Tablo 4.2.8. Cezayı Yatma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	34
Tablo 4.2.9. Tahliye Olma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	34
Tablo 4.2.10. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	34
Tablo 4.2.11. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	35
Tablo 4.2.12. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	35
Tablo 4.2.13. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine Göre Ortalama ve Standart Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri.....	35
Tablo 4.3.1. Yaş Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	36
Tablo 4.3.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekansve Yüzde Dağılımı.....	36
Tablo 4.3.3. Medeni Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	37
Tablo 4.3.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	37
Tablo 4.3.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	37

Tablo 4.3.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
Tablo 4.3.7. Ceza Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
Tablo 4.3.8. Cezayı Yatma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	38
Tablo 4.3.9. Tahliye Olma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	39
Tablo 4.3.10. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	39
Tablo 4.3.11. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı39	
Tablo 4.3.12. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	40
Tablo 4.3.13. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Aldıkları Ortalama ve Standart Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri.....	41
Tablo 4.4.1. Yaş Gruplarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	42
Tablo 4.4.2. Eğitim Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	43
Tablo 4.4.3. Medeni Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	44
Tablo 4.4.4. Çocuk Sayısı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları ...	45
Tablo 4.4.5. Ceza Süreleri Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları....	46
Tablo 4.4.6. Cezaevinde Kalma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	47
Tablo 4.4.7. Daha Önce Bir Suç İşleme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	48
Tablo 4.4.8. Daha Önce Cezaevine Girme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	49
Tablo 4.4.9. Tahliye Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları...50	
Tablo 4.4.10. Suç Türü Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	51
Tablo 4.4.11. Disiplin Cezası Alma Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	52
4.4.12. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	53
Tablo 4.4.13. Ziyaretçi Gelme Sıklığı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	54
Tablo 4.5.1. Yaş Gruplarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	55
Tablo 4.5.2. Eğitim Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	56
Tablo 4.5.3. Medeni Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	57
Tablo 4.5.4. Çocuk Sayısı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları....	58
Tablo 4.5.5. Ceza Süreleri Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları ..59	
Tablo 4.5.6. Cezaevinde Kalma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	60
Tablo 4.5.7. Daha Önce Bir Suç İşleme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	61
Tablo 4.5.8. Daha Önce Cezaevine Girme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	62
Tablo 4.5.9. Tahliye Olma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ	

Ortalamları.....	63
Tablo 4.5.10. Suç Türüne Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları	64
4.5.11. Disiplin Cezası Alma Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları ..	65
Tablo 4.5.12. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	66
Tablo 4.5.13. Ziyaretçi Gelme Sıklığı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları.....	67

ÖZET

GENEL BİLGİLER

Adı ve Soyadı : Adem KAYATEPE
Anabilim Dalı : Psikoloji
Programı :Uygulamalı Psikoloji
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Pervin Sevda BIKMAZ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Haziran 2014

CEZAEVINDE HÜKÜMLÜ BULUNAN CİNSEL İSTİSMAR SUÇLULARI İLE UYUŞTURUCU SUÇLULARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

ÖZET

Bu araştırmada Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalmakta olan hükümlülerin sorunlarıyla baş etme yollarında bazı değişkenlere göre Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği ve Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği arasında anlamlı bir fark olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmanın örneklemini Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki 345 (200 Uyuşturucu Suçlusu, 145 Cinsel İstismar Suçlusu) hükümlü oluşturmuştur. Veriler Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBÇTÖ), Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ), Demografik Bilgi Formu kullanılarak elde edilmiştir.

Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiksel metotlar (ortalama, standart sapma, yüzde, frekans), Bağımsız iki grup için (bağımsız t-testinin parametrik olmayan karşılığı) Mann Whitney U Tesi, bağımsız örneklem için (tek yönlü ANOVA'nın parametrik olmayan karşılığı) Kruskal Wallis testi kullanılmıştır.

Analiz sonuçlarında hükümlülerin cezaevinde yaşadıkları sorunların, SBÇTÖ ve SUKDÖ ile bazı değişkenler arasında anlamlı farklar bulunmuştur. SBÇTÖ alt ölçek puanları ile yaş, eğitim, medeni durum, çocuk sayısı, suç türü, kurslara katılım ve ziyaretçisinin gelme sıklığı gibi değişkenler arasında anlamlı farklar bulunmuştur. SUKDÖ puanlarıyla eğitim durumu ve kurslara katılım değişkenleri arasında anlamlı farklar bulunmuştur.

Anahtar Sözcükler: Başa Çıkma Tarzları, Cinsel İstismar, Uyuşturucu, Suç.

GENERAL KNOWLEDGE

Name and Surname : Adem KAYATEPE
Field : Psychology
Program : Applied Psychology
Supervisor : Assistant Profesör Pervin Sevda BIKMAZ
Degree Awarded and Date : Master – June 2014

ABSTRACT

In this research, relation between stress coping style scale and social adaptation self evaluation scale is investigated on convicts at Umraniye T – type Closed Prison to determine whether there is a statistically significant difference.

Sample for this research consists of 345 convicts (200 convicts due to narcotic crime and 145 convicts due to sexual abuse) in Umraniye T-type Closed Prison. Data was gathered using stress coping style scale, social adaptation self evaluation scale and demographic information form.

In the data analysis, descriptive statistics (mean, standard deviation, percentages, frequency), Mann Whitney U test for 2 independent groups, Kruskal Wallis test for independent samples are used.

As a result of analysis, relation between problems faced in prison, stress coping style scale, social adaptation self evaluation scale has been identified statistically significant. Relation between stress coping style scale sub scale scores and age, education, marital status, number of children, type of criminal activity, course attendance, visitor frequency has been identified as statistically significant. Relationship between social adaptation self evaluation scale and education, course attendance has been identified as statistically significant.

Key Words: Coping Style, Convicts Due to Sexual Abuse, Crime, Narcotic Crime.

1. GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amaç ve araştırma soruları, araştırmanın sınırlılıkları, araştırmanın sayıtları, tanımlar ve kısaltmalara yer verilmiştir.

1.1. Problem

Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanlarının bazı değişkenlere göre arasında bir ilişki olup olmadığı problem olarak ele alınmıştır.

1.2. Amaç ve Araştırma Soruları

Bu araştırmanın amacı, Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan cinsel istismar ve uyuşturucu suçü hükümlülerinin, infaz sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin olarak başa çıkma tarzları ve sosyal uyum düzeylerini bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Bu amaç doğrultusunda bağımsız değişkenleri temsil eden demografik özellikleri ile bağımlı değişkenler olan Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBÇTÖ) ve Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ) karşılaştırılmıştır.

Bu genel amaç doğrultunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1.Yaşa göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?
- 2.Eğitim durumuna göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?
- 3.Medeni durumuna göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?
- 4.Çocuk sahibi olma durumuna göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?
- 5.Ceza sürelerine göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?
- 6.Cezaevinde buldukları süreye göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?
- 7.Daha önce bir suç işleme durumuna göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ

puanları değişmekte midir?

8.Daha önce cezaevine girme durumlarına göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?

9.Tahliye sürelerine göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?

10.Suç türüne göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?

11.Disiplin cezalarına göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?

12.Cezaevindeki kurslara katılım durumlarına göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?

13.Ziyaretçisinin gelme sıklığına göre hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ puanları değişmekte midir?

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Adalet Bakanlığı İstanbul Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalan hükümlüleri ile sınırlıdır.

2. Bu araştırma, çalışma grubunu oluşturan hükümlülerin veri toplama araçları kapsamındaki ölçeklere ve demografik bilgi formuna verdikleri yanıtlarla sınırlıdır.

3. Araştırma amaçları sorulan sorular ile sınırlıdır.

4. Araştırmada kullanılacak ölçme araçlarının ölçmek istenilen özellikleri ölçtüğü niteliklerle sınırlıdır.

1.4. Araştırmanın Sayılıtları (varsayımlar)

1. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil ettiği,

2. Araştırma katılan hükümlülerin, veri toplama araçlarındaki sorulara objektif yaklaşabildiği.

1.5. Tanımlar

Hükümlü: Mahkumiyeti kesinleşen kişidir.

Ceza İnfaz Kurumu: Suç işleyen kişilerin kanun koyucular tarafından öngörülen ceza süresi kadar infazlarını yattıkları fiziksel mekanlardır (Yıldız, 2013).

Cinsel İstismar: Literatürde çok fazla tanım bulunmaktadır. Bu tanımların hepsi birbirinden ayrılmamakla birlikte genel olarak çocuğun bedenine yönelik rızası olmadan (zorla) ya da kandırılarak cinsel odaklı temasa maruz bırakılması ve sonucunda doğabilecek travmalardan bahsedilmektedir.

TCK'nın 103. maddesine göre cinsel istismar; “onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlamı ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranışlar ile onbeş yaşını tamamlamış ve fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmiş çocuklara karşı; sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar” şeklinde tanımlanmıştır (Akt: Ayrıl, 2010).

Cinsel İstismar Suçu: Çocuğa yönelik cinsel istismarda bulunan kişinin kanun koyucular tarafından verilen ceza.

Uyuşturucu: Belirli bir miktarda alındığında kişinin sinir sistemini etkileyerek beden ve ruh sağlığında değişimlere neden olan, kanunların kesin bir şekilde satışını ve kullanımını yasakladığı maddelerdir (Eroktay, 2005).

Uyuşturucu Suçu: Kanun koyucular tarafından yasak olan uyuşturucuyu kullanma, bulundurma ve satma gibi durumlarda kişilere uygulanan ceza.

Suç: Toplumsal normların dışına çıkma, kuralları ihlal etme ve sonucunda Ceza Hukukuna göre cezalandırılan eylemdir (Topsakal, 2007).

1.6. Kısaltmalar

SBCTÖ : Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği

SUDKÖ: Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği

ÇİK : Ceza İnfaz Kurumu

Çİ : Cinsel İstismar

US : Uyuşturucu Suçu

N : Kişi

SS : Standart Sapma

Ort. : Ortalama

Min : Minimum

Max : Maksimum

TCK : Türk Ceza Kanunu

x² : Chi Square

Sd: Serbestlik Derecesi

p : Anlamlılık Seviyesi

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Uyuşturucu

Bağımlılık davranışının anlamak adına, tarihsel ve sosyal faktörler aydınlatıcı olabilir. Alkol ve madde kullanımı insanlık tarihi kadar eski olup, Paleolitik Çağa kadar uzanmaktadır. Arkeolojik kayıtlarda, yazım öncesi toplumlara ait arkeolojik çalışmalarda ve tarihsel kayıtlarlar da, tarih boyunca psikoaktif madde kullanıldığı bilgisine ulaşılabilmektedir. Akdeniz’de ve Çin’de geç tarih öncesi ve erken tarih dönemlerine ait arkeolojik veriler, alkol ticaretinin önemini göstermektedir. Tarih öncesi dönemden kalma haşhaş tohumlarına ise Türkiye’nin kuzeyinde rastlanmıştır. Tarih öncesi döneme ait Giritli tanrıça ve rahibelerin başlıklarında, yarılmış haşhaş kapsüllerin bulunması, o dönemden beri afyon hasat metotlarının olduğu bilgisini görebilmekteyiz (Akt. Özçetinkaya, 2011).

Bağımlılık yapan maddeler, tarihsel süreç boyunca, dini törenlerden tedavi amaçlı ilaç olarak geniş bir çerçevede kullanılmasının yanında genel insan sağlığını ve toplum huzurunu tehdit eden en önemli sosyal sorunların başında yer almaktadır. Günümüzde ise; uyuşturucu madde kullanım yaşının ilköğretim seviyesine kadar düşmesi ve ergenler arasında hızla yaygınlaşması kaygı verici bir durum olarak değerlendirilmektedir. Uyuşturucu maddeye yönelimin diğer pek çok etkenin (kişilik özellikleri, kalıtsal etkenler, sosyo-ekonomik ve çevresel etkiler vs.) yanı sıra, aile ilişkileri ve aile içi iletişimin niteliği de oldukça etkilidir. Aile içi iletişimin olumlu, yapıcı bir nitelik taşıması, çocuğun söylediklerinin ebeveynleri tarafından önemsenmesi ve bunun hissettirilmesi, çocuğun sonraki yaşamında yaratacağı etkiler bakımından ve toplumsallaşma sürecinde rolü dolayısıyla hayati önem içermektedir (Karaca, 2010).

Bir çok ülkede olduğu gibi uyuşturucu kullanımı Türkiye açısından da ciddi bir problem olarak görülmektedir. Adli tıp, tıp, psikoloji, psikiyatri ve hukuk alanlarının araştırma ve müdahale alanlarından biri olarak yer almaktadır. Madde bağımlılığı toplumsal birçok soruna neden olduğu ve ülkelerin bu sorunla mücadele edebilmek için milli gelirlerinden önemli miktarlarda bütçeler oluşturduğu ve kaynak yaratılması için çabaladığı gözle görünen somut bir gerçeklik kazanmıştır. Uyuşturucu tüketiminin ortaya çıkardığı problemler incelendiğinde öncelikle kişilerin beden sağlığı ve sosyal aksamaları yoğun olduğu akabinde kullanımın bağımlılık seviyesine ulaşması ile de maddi ve hukuki sorunlar yarattığı

görülmektedir (Müderrişoğlu, 2008).

Günümüz dünyasında yaşanan teknolojik gelişmeler, göç hareketleri, çarpık kentleşme, kitle iletişim araçlarının etkisi, hızlı nüfuz artışı gibi faktörler çok ciddi sosyal problemler doğurmuştur. Bu problemler içerisinde en kritik olanı uyuşturucudur. Uyuşturucu maddeler, toplumsal güvenlik ve kamu esenliğine karşı bir tehlike, sosyal yapıyı temelinden sarsan, sonuçları son derece ağır ve masraflı bir toplumsal sorun olarak yaşanmaktadır (Şahin, 2007).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde psikoaktif madde kullanımı, 9-10 yaşına kadar düştüğü görülmektedir. 20. yüzyılın başından itibaren yaşam süresinin uzadığı, buna karşılık olarak 15-24 yaş ölüm oranı ise gittikçe artmaktadır. Bu ölümler incelendiğinde dörtte üçü madde kullanımına bağlı olan kazalar, intiharlar ve cinayetten kaynaklanmaktadır (Akt. Özdemir, 2011)

Uyuşturucu bağımlılığına giden yol, bireyin maddeyi ilk defa kullanmasıyla başlamaktadır. Zamanla kişi aynı etkiyi yaşayabilmek için daha fazla uyuşturucuya ihtiyaç duymaktadır ve bu durumun devam etmesiyle beyin fonksiyonlarını ve davranışlarını etkileyerek zorlayıcı bir güç haline dönüşmektedir. Uyuşturucu madde bağımlılığı zamanla uyuşturucu kullanımını geçici bir tercihten öte zaruri bir ihtiyaç haline gelmektedir (Yıldırım, 2008).

2.1.1. Uyuşturucu Maddeleri

Madde bağımlılığı, DSM 4'de aşağıdaki ölçütlerden en az üçünün varlığı halinde tanı almaktadır:

•(a) aynı etkiyi elde etmek için maddenin daha yüksek dozlarda kullanımı veya (b) aynı dozda alınıyorsa etkisinin giderek azalması şeklinde kişinin **tolerans** geliştirmesi.

•Kişi madde alımını kestiği yada azalttığı zaman **yoksunluk (withdrawal)** belirtileri, olumsuz fiziksel ve psikolojik etkiler gelişir.

•Kişi maddeyi amaçladığından daha uzun süre ya da daha fazla miktarlarda kullanır.

•Kişi maddeyi aşırı kullandığının fark eder, azaltmayı döner ama başaramaz.

•Kişi zamanının çoğunu maddeyi bulmak ya da maddenin etkilerinden kurtulmak için harcar.

•Fiziksel ya da psikolojik sorunlara neden olduğu veya bu sorunların daha da kötüleşmesine yol açtığı halde madde kullanımı devam eder (örneğin, sigaranın

kanser ve kalp damar hastalıkları riskini arttırdığının bilinmesine rağmen sigara içmeye devam etmek).

- Kişi bazı aktivitelerini (iş, eğlence, sosyal) madde kullanımı nedeniyle bırakır ya da sıklığını azaltır.

- Eğer tolerans veya yoksunluk belirtileri varsa madde bağımlılığı tanısı fizyolojik bağımlılık olsa da olmasa da konulabilir.

Madde kötüye kullanımı tanısı için, maddenin bir çok kere kullanılmasına bağlı olarak aşağıdakilerden birinin bulunması gerekmektedir.

- Örneğin, işe gitmeme ya da çocuklarını ihmal etme gibi temel sorumluluklarını yerine getirememe

- Kullandığı maddenin etkisi altındayken iş makinesi veya otomobil kullanma gibi faaliyetlerle tehlikelere maruz kalma

- Davranış taşkınlıkları veya trafik ihlallerinden tutuklanma gibi yasal sorunlar

- Eşle kavga gibi süregelen sosyal ve kişiler arası problemler (Dağ, 2004: 304).

2.1.1.1. Alkol

Alkol sözcüğü Arapça elkuül (özruh) sözcüğünden batı dillerine geçmiştir. İçki olarak kullanılan alkol iki karbon atomlu etil alkoldür. Alkol vücutta hızla dağılır ve yağ moleküllerinden geçer. Diğer uyuşturucuların beynin bazı bölgelerine etkisine karsın alkol yağca zengin olan beynin tamamına etki eder. Alkol alımını takiben kanda % 0,1 (10 mg) alkol istemli hareketleri bozar. 0,2 (200 mg) de üst benliğin denetimi kalkar ve 0,4-0,5 de (400-500 mg) ise koma başlar; sonucunda ölüm gerçekleşebilir (Akt. Karaca, 2010).

Alkolün diğer maddelerden farkı özellikle ülkemizde ve daha pek çok ülkede yasal konuma sahip olmasıdır. Yasal konumu kanunlarca belirlenmiş farklı yaş sınırlandırmalarıyla kontrol altında tutulmaya çalışılsa da tarihten günümüze alkol, en sık kullanılan maddelerden biridir. Alkol kullanımı toplumsal açıdan oldukça yüksek risk barındırır. Alkol kullanımı trafik kazalarına, alkolle ilişkili kaza ve ölümlere, doğum anomalilerine, şiddete, suç işlemeye, ailelerin dağılmasına ve iş kayıplarına yol açabilmektedir (Müderrişoğlu, 2008).

Dünya Sağlık Örgütüne göre alkolik, “içkinin işine engel olduğunu değil de işinin içmesine engel olduğunu düşünen kişi” olarak tanımlanmaktadır (Öztürk, 2010).

2.1.1.2. Amfetamin ve Benzeri Maddeler

Amfetaminler ve benzeri olarak adlandırılan maddeler uyarıcı sınıftan maddelerdir. Bunların kullanımı genellikle performans yükseltici ve keyif verici özelliklerinden dolayı yaygındır. Uyarıcı olması nedeniyle özellikle uykunun önlenmesi gereken durumlarda örneğin uzun yol şoförleri ve sınavlara hazırlanan öğrenciler ve performansa dayalı işlerle ilgilenenler tarafından tercih sebebidir. Bu uyarıcılar genellikle emilimi çok hızlı geliştiğinden ağız yoluyla veya damara enjekte edilerek kullanılmaktadır. Genellikle etkileri kokainin etkilerine benzerlik gösterir. Ice, ecstasy, crack ülkemizde amfetamin ve benzeri maddeler arasından popüleritesi yüksek uyarıcı maddelerdir (Müderrişoğlu, 2008).

ATS'ler (Amfetamin tipi uyarıcılar) sentetik maddelerdir. Amfetamin grubu maddeler ilk olarak 19. yüzyılın sonlarında sentezlenmiş ve 1932 yılında burun tıkanıklığını giderici ilaç olarak piyasaya sürülmüştür. İkinci dünya savaşı esnasında çeşitli amfetaminler askeri personel tarafından kullanılmıştır. Amfetamin grubu maddeler tıbbi kullanışsızlığı nedeniyle 1970'lerde sınırlandırılarak yasal imalatı azaltılmıştır. Buna karşın bu maddelere olan talep azalmamış ve aynı oranda yasadışı imalatı aşamalı olarak artmıştır (Coşar, 2011).

Amfetamin kullanımı sonrasında şizofreniye benzer bit tablo ortaya çıkmaktadır. Yoksunluk belirtileri arasında sıkıntı, mutsuzluk ve çöküntü hali, güçsüzlük, hareketsizlik, kabuslar, fazla uyuma, baş ağrısı, terleme, mide ve kas krampları görülmektedir. Kalp damarlarında tıkanma, beyin damar hastalıkları, şiddetli hipertansiyon ve iskemik kolite yol açtığı tespit edilmiştir (Can, 2012).

Bu maddelerin diğer bir özelliği, fiziki bağımlılıktan ziyade psikolojik bağımlılık oluşturmalarıdır. Bilgisayar, elektronik, reklamcılık gibi meslek dallarında artan rekabet ve ayakta kalma yarışı da birçok akli başında insanı amfetamin bağımlısı yaptığı bilinmektedir (Şahin, 2007).

2.1.1.3. Kokain

Bir başka stimülan olan kokain değişik saflık düzeyleri ve etki hızlarına göre çeşitli şekillerde (örneğin koka yaprakları, koka pastası, kokain hidroklorür ve kokain alkaloidi) tüketilmektedir. Koka yapraklarının çiğnenmesi Orta ve Güney Afrika'daki yerli topluluklarla sınırlı kalan bir tüketim şeklidir. Koka bitkisinin doğal

bir özü olan koka pastası, yoğun olarak Orta ve Güney Amerika’da kokain üreten ülkelerde “bazulka” takma adıyla kullanılır. Kokain tozu genellikle burundan çekilir ya da suda eritilerek damar içine enjekte edilerek alımı sağlanır. Bazen eroinle karıştırılarak “speedball” adlı madde bileşiği hazırlanır. Kokainin en fazla kullanım şekli toz haline getirilmiş hidroklorür tuzunun sodyum bikarbonatla karıştırılıp küçük taşlar halinde kurumaya bırakılmasıyla elde edilmiş bir kokain alkaloidi olan Crack’dır. Crack, kolayca buharlaştığı ve inhale edilerek kullanıldığı için etkisi çok hızlı bir şekilde başlamakta ve bu yolla diğer kokain türlerinden ayrılmaktadır. Aynı zamanda maliyetinin düşük olması da günümüzde kokaine olan talebin artmasına neden olmuştur (Dişsiz, 2012).

Kokain, damar içine enjekte edildiğinde ya da burundan çekilerek alındığında ani bir iyilik duygusu, kendine güven artışı ve öfori yarattığı bilinmektedir. Kan basıncında ve başlangıç dozlarında cinsel istek ve performans da artış görülür. Kokainin kronik kullanımında saldırgan davranışlar, anksiyete, depresyon, kilo kaybı, dehidratasyon, endokrin anomalileri görülmektedir (Dişsiz, 2012).

2.1.1.4. Crack

Kokainden daha ucuza satın alınır fakat daha tehlikeli bir türevidir. İçinde eter ve aseton bulunur. Toz veya sıvı halinde, kesme şeker görünümünde, beyaz veya krem renginde bulunur. Crack, eroin ve kokaine göre daha fazla bağımlılık yaratan uyarıcı bir maddedir. Crack burun yoluyla ya da sigara şeklinde kullanılır. Kullanımın etkisiyle kısa sürede paranoyak belirtiler görülür. Şiddetli ağrı, sarhoşluk, algılama problemi, kalp atışında hızlanma ve düzensizlik, nefes darlığı, titreme, hayal görme, asabiyet ve beden sağlığında büyük tahribatlar görülebilmektedir (Özmen, 2009).

2.1.1.5. Esrar

Dünyanın tamamına yakınında yasa dışı kenevir üretimi yapılmaktadır. Kenevir bitkisinin hemen her türlü iklim şartlarında yetişebilen bir bitki olması, yetiştirilen kenevir bitkisinden herhangi bir kimyasal işleme tabi tutulmadan esrar elde edilebilmesi, ayrıca kullanmak için herhangi bir materyale ihtiyaç duyulmaması, esrarın tüm dünyada en fazla kullanılan yasa dışı madde olma nedenlerinin başında gelmektedir (Coşar, 2011).

Esrar genelde toz halinde ve kına görünümündedir. Dişi Hint kenevirinden elde edilir. Tozesrar selafon veya naylon içinde ısıtılıp sıkıştırılmak suretiyle plaka esrar elde edilir. İlkel olarak hint kenevirinin reçineli yaprakları kurutulur, ovulur ve toz haline getirildikten sonra elekten geçirilir (Özmen, 2009).

Esrar genellikle sigara halinde sarılarak içilmektedir. Etkileri arasında şunlar sayılır: neşe ve keyif vermesi, gözlerin kızarması, iştahın artması, kalp atışında artış, rahatlama hissi, motor becerilerin zayıflama, zaman algısında farklılaşması. Esrar psikolojik bağımlılık geliştiren bir madde olduğundan kullanımı kesildikten sonra bazı yoksunluk belirtileri (sinirlilik, uyku sorunu, açlık hissinde azalma, mide bulantısı gibi) görülmektedir. Diğer yasadışı maddelerle olduğu gibi esrar kullanımı da erkeklerde daha sık görülür ve prevalansı 18 ile 30 yaşları arasında olduğu tespit edilmiştir (Müderrisoğlu, 2008).

2.1.1.6. Eroin

21 Ağustos 1897 tarihinde Almanya'da Bayer fabrikasında çalışan kimyager Felix Hoffman ağrıları kesmek için bir karışım geliştirmiştir. Firma bu maddenin üzerinde çalışarak denemeye karar vermiştir. İçinde ağırlıklı olarak morfin olan ilaç, ağrıları kısa sürede kesme etkisi sağlamıştır. Uzun denemelerin ardından Bayer, ilacı eroin adıyla piyasaya sürmeye karar vermiştir. Olumlu tepki alan ve 25 gramlık paketler halinde satılan "eroin" adlı uyuşturucu eczanelere geldiği gün tükenmeye başlamıştır. Henüz kimsenin zarar görmemiş olması ilaca yönelik talep artışı yaşanmıştır. Bayer'in en iyi müşterisi olan Amerika Birleşik Devletleri, herkesin eroinden bahsetmesi ve kullanması neticesinde ilacı araştırmış ve aşırı dozda alındığında ölüme yol açtığını, bağımlılık yaptığını tespit etmiştir. Bunun üzerine Amerika ilacın bağımlılık yaptığını dair bir rapor yayınlamış ve 1931 yılında ilacı tamamen yasaklamıştır (Akt. Göde, 2008).

Eroin baz morfinin çeşitli kimyasal işlem ve süreçlerden geçmesi sonucu elde edilen bir uyuşturucudur. Beyazdan açık kahverengiye kadar değişik renklerde bulunabilen, kokusuz, acı, kristal, toz bir maddedir. Kapsül veya tablet haline de getirilebilir. Saf eroin beyaz kokusuz ve acı bir tozdur. Suda ve alkolde erir. Kuru olarak muhafaza edilmek için selofon, polythene veya cam pamuğu ile ambalajlanır (Akt. Topkaya, 2008).

Eroin, uyuşturucu maddelerin en kuvvetlisi ve dolayısıyla da en tehlikelidir. Morfinden 2 ila 10 defa daha kuvvetlidir. Eroin bilinen uyuşturucu maddelerin en

fazla ve çabuk alışkanlık meydana getirenidir. Ufak bir iki deneme kişiyi eroin bağımlısı yapacak etkiye sahiptir. Eroin bağımlısı bir kimse 6-8 saatte bir muhakkak bu zehri almak mecburiyetinde hisseder. Aksi halde çok ağır kriz halleri yaşanır. Eroin çoğunlukla buruna enfiye gibi çekilerek alınır. Ayrıca, bir sigaranın yanan ucu toz halindeki eroine daldırılır. Eroinin yere düşmemesi için baş hafif geriye çekilir ve içilir. Bundan başka alüminyumlu kağıt üzerindeki eroinin alttan yakılarak çıkan dumanları da teneffüs edilebilir. Zamanla yeterli parayı bulamayan bağımlı, daha az miktarla daha çok etkiye ulaşabilmek için eroini damardan enjekte ederek almaya başlar. Eroinin içine çeşitli maddeler katılarak saflığı bozulmakta, bazen dozaj çok düşmektedir. Saflığı bozulan eroin, müptela tarafından arzu edilen canlılık hissini ancak damardan enjeksiyon yoluyla alındığı zaman sağlar. Ancak eroin bağımlılarının sokaktan satın aldıkları eroin, alışa geldikleri yüzdeli eroinden daha fazla eroin ihtiva ettiği zaman ölümler meydana gelmektedir (Akt. Topkaya, 2008).

2.1.1.7. LSD (Halüsinojen)

Grup isminden anlaşılacağı üzere halüsinojenler kullanıldıkları zaman halüsinasyonlara neden olan maddelerdir. Bir diğer tanımlama ile kişinin gerçekte olmayan bazı nesnelere veya olayları gerçekmiş gibi algılamasına yol açan maddelerdir. En yaygın olarak tanınan halüsinojenik madde tarihi çok eskilere dayanan LSD (lysergic acid diethylamid) dir. Halüsinojenik maddeler fiziksel olarak yüksek tansiyona, görme bulanıklığına, vücut ısısının artmasına, vücutta titremelerin oluşmasına neden olmaktadır (Müderrişoğlu, 2008).

LSD diye bilinen sentetik maddenin kendisinden başka daha 19 ayrı şekli vardır. ACID diye de bilinir. Tatsız, kokusuz olan LSD, toz halinde, toplu iğne başı büyüklüğünde veya kesme şeker, etiket, posta pulu, kağıt, fotoğraf gibi maddelere emdirilmiş solüsyon şeklinde piyasaya sunulmaktadır (Şahin, 2007).

En çok kullanılan sentetik uyuşturucu maddeler arasında yer alan LSD; çavdarda bulunan lysergic asitten elde edilmektedir. LSD ilk alındığında aldatıcı etkisini göstermekte ve beyinin hızla çalışmasını sağlar. Bu anda, insan kendisini bir rüya aleminde zannetmektedir. Fakat renkli rüya alemini, bir umarsızlık ve donukluk hali izler ve 13 saat etkisini sürdürür. Kullanan kişinin kavrama yeteneği tahrip olması sebebiyle gerçekte gerçekte olmayanı ayırt edemez noktaya ulaşır ve mesafe algılaması orantısızdır (Can, 2009).

LSD genelde ağız yoluyla alınır ve kolayca kana geçmektedir. LSD' de

fizyolojik bağımlılık ve yoksunluk çok az olmasına karşın psikolojik bağımlılık yüksek orandadır. Çok çabuk tolerans oluşturabilir. 3–4 günlük kullanımdan sonra bile tolerans gelişebilmektedir. Alımını takiben kişiyi güzel düşlere götürürken, kabuslara neden olabilir. Kişinin o anki psikolojisine göre bu durum değişim gösterebilir (Can, 2009). Kişi hayaller görür, gördüğü hayalleri tutmak ister, onlarla konuşur. Bazılarında bu tablo pencereden düşme, trafik kazası yapma gibi durumlara neden olur. Bu rüya durumundaki kişi telkin altında kalarak suç işleyebilir. Genel görünüş ağır bir akıl hastalığı halidir. Bazen de kalıcı psikozlara neden olur. Kişiliği müsait olanlarda bir kez deneme bile yıllarca tedaviyi gerektirecek ruhsal bozukluklar bırakabilir. Uzun zaman kullananların genlerinde bozukluk yaptığı görülmekle birlikte hamile iken kullananların doğan çocuklarında sakatlıklar meydana getirdiği bazı araştırmalarda saptanmıştır (Özmen, 2009).

2.2. Cinsel İstismar

Çocuk ihmali ve istismarı problemine, 1860 tarihinden beri batı tıp literatüründe değinilmektedir; ancak kavram modern çağda ilk kez Kempe ve arkadaşları tarafından, 1962 yılında “hırpalanmış çocuk sendromu” adıyla Amerikan Tıp Derneği Dergisinde ayrıntılı olarak tanımlanmıştır (Akt. Er, 2010).

Cinsel istismarı gerçekleştiren kişi, çocuğa yakın ya da uzak biri olabilir. Yakınlığın en uç noktasında çocuğun annesiyle evli olan biyolojik baba ve çocuk klasik ensesti yer alırken, uzaklığın en uç noktasında ise çocuğa tamamen yabancı bir istismarcının bulunduğu çocuğun cinsel istismarı bulunur (Akt. Yalçınkaya, 2011).

Cinsel suçlar dünya genelinde sık rastlanan, toplum açısından önemli sorunlara yol açan insana yönelik suçların başında yer almaktadır. Cinsel suçlar günümüzde değişik isimlerle birbirlerinden ayrılmışlardır. Toplumda “**tecavüz**”, “**cinsel saldırı**”, “**cinsel istismar**” ve “**cinsel şiddet**” ifadeleri genellikle eş anlamlı olarak kullanıldığı bilinmektedir. Ancak bu ifadelerin hukuki, tıbbi ve sosyal tanımlamaları farklı olabilmektedir. Dahası, bu tanımlamalar, ülkeler arasında (evlilik yaşı, rıza yaşı vb.) farklılık gösterebilmektedir (Erdoğan, 2011).

Çocuk cinsel istismarı günümüzde çözümlenmemiş bir insanlık sorunu olarak önemini korumakla birlikte; çocukların cinsel amaçlarla kullanılması, çocuk fuhuşu, pornografi ve seks turizmi gibi durumların yaşanıyor olması kaygı verici boyutlarda artmakta ve giderek günümüz dünyasında yerleşmiş bir düzen haline dönüşmektedir. En kaba tahminlerle, dünyada milyonlarca çocuk ve gencin her şekildeki cinsel

istismarın kurbanı olduğu ve bunların arasında 5 yaşındaki çocukların dahi bulunduğu bildirilmektedir (Akt. İnan, 2010).

Çocuk istismarı, literatürde farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO), 2002 yılında yaptığı tanıma göre çocuk istismarı, çocuğun, sağlığını, fizik ve psiko sosyal gelişimini olumsuz yönde etkileyen, bir yetişkin tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlardır. Başka bir deyişle çocuk istismarı, çocuğun büyüme ve gelişmesini olumsuz yönde etkileyen her türlü davranıştır. Tanıma göre çocuğun davranışı mutlaka algılaması veya yetişkinin bilinçli olarak yapması şart değildir (Er, 2010).

Çocuklar ve yetişkinler arasındaki cinsel ilişkinin yasaklanmasının 21. yüzyıl Batı Kültürüne ait bir kabul olduğu savunulmaktadır. Farklı kültürlerde ise geçmişte ve günümüzde böyle bir kabulün olmadığı ve çocuklarla cinsel ilişkiye izin verildiği ifade edilmektedir. Buna göre yetişkin-çocuk, yetişkin-ergen cinsel ilişkilerinin farklı tarihsel dönemlere göre farklı anlamlar içerdiği belirtilmekte, eşler arasındaki yaş farkının fazla olmasının daha uygun görüldüğü toplumlarda evlenme yaşının düştüğüne dikkat çekilmektedir (Akt. Savaşçı, 2011)

Çocuk cinsel istismarı, mağdurun yaşı, cinsiyeti, sosyoekonomik sınıfı ya da coğrafi konumu ne olursa olsun, yüksek yaygınlığı ve mağdur üzerine olan kısa ve uzun dönemdeki yıkıcı etkilerinin yanında aile üzerine de olumsuz etkileri nedeniyle büyük bir toplumsal problem olarak kabul görmektedir. Cinsel istismar, bir erişkin ve cinsel olarak olgunlaşmamış bir çocuk arasındaki, erişkinin cinsel arzularını yerine getirmek amacıyla ve güç, tehdit ya da kandırma yolu ile gerçekleşen cinsel eylemdir. Bu eylem cinsel dokunma, erişkin ve çocuk arasında cinsel ilişki, çocukları pornografik amaçlı kullanmayı ya da pornografik görüntülere maruz bırakmayı içerir (Demir, 2008).

Çocukta cinsel istismar yüzyıllardır bilinen bir olgudur. Bununla beraber son yıllarda çocukluk cinsel istismarında bir artış söz konusudur. Çocuğun cinsel istismarı fiziksel, duygusal, sosyal, ahlaki, kültürel ve hukuki boyutları olan geniş kapsamlı ve karmaşık bir problemdir. İstismar çocuk ya da ergen ile kan bağı olan ya da ona bakmakla yükümlü birisi tarafından yapılmışsa bu durum “**ensest**” olarak adlandırılır. Cinsel istismardan söz ederken bir çocuk ile bir erişkin arasındaki cinsel aktivite üzerinde durulmakla birlikte, iki çocuk arasındaki cinsel aktiviteler; yaş farkı en az 5 yıl olduğunda, küçük çocuğu zorlama ya da ikna ile cinsel haz amacı güden aktivitelere maruz bırakılması durumunda da cinsel istismar olarak ele alınır. Cinsel istismarın mutlaka şiddet içermesi gerekmez, bu açıdan çocuğun rızasının olup

olmadığına bakılmaz (Akt. Kılıçoğlu, 2010).

Cinsel saldırı iç benlik uyumu ile çevre arasındaki dengeyi bozan travmatik bir olaydır. Saldırı sırasında kişinin vücut bütünlüğü zaman zaman hayati tehlikeye girmiş ve kişi yoğun bir heyecan ile korku yaşamıştır. Cinsel saldırıya uğrayan kişi bu dönem içerisinde hayatı üzerindeki kontrolü kaybeder ve mağdurun saldırı sonrasında günlerce hatta aylarca süren ve kişinin savunma mekanizmalarını bozup felce uğratan psikolojik sorunlar yaşayabilir (Akt. Erdoğan, 2011).

Cinsel tacize, sokakta, iş yerinde, çarşıda, pazarda, otobüste kısacası her yerde maruz kalınabilme olasılığı olmakla beraber, kişinin hayatında belki de hiç görmediği ve bir daha göremeyeceği biri tarafından taciz edilmesi yeterince can sıkıcı iken, aynı ortamda çalıştığı ve belki de kendilerinden hiç böyle bir davranış bekleyemeyeceğimiz iş arkadaşları ve amiri tarafından taciz edilmesi, durumu daha da can sıkıcı bir hale dönüştürmektedir (Bal, 2011).

Cinsel suçlar, tüm dünyada her yaş grubundaki insanları tehdit eden toplumsal bir sorundur. Özellikle son yıllarda şiddet suçları arasında en hızlı artış gösteren suç türü olarak tespit edilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan bir çalışmada kadınların % 13'ünün, erkeklerin % 3,4'ünün yaşamlarının bir döneminde cinsel saldırıya uğradıkları bildirilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre yaşamı boyunca her beş kadından en az birinin cinsel saldırıya maruz kaldığı ifade edilmektedir. Türkiye'de cinsel suçlar, tüm suçların yaklaşık %3'ünü oluşturmaktadır. Cinsel saldırılar genellikle aile içinden veya yakın çevreden kişilerce gerçekleştiği bildirilmiştir (Karbeyaz, 2010).

Cinsel şiddete maruz kalmış bireyler; suçlanmaktan, olayın ispat edilemeyeceği ve sanığa ceza verilmeyeceğini düşündüklerinden, kendilerinin ve yakınlarının zarar göreceğinden korktukları için çoğunlukla olayı gizleme mecburiyeti içerisinde hissederler. Bu nedenle cinsel şiddete maruz kalan olguların oranının bilinenden çok daha yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu görüşü destekler nitelikteki çalışmalarda; mağdurların büyük kısmının gerekli makamlara şikayette bulunmadığı belirtilmektedir. Müracaat edenlerin de genellikle psikiyatrik sorunlar, korku, suçluluk hissi gibi nedenlerle şikayette buldukları ve kurbanların % 55.62'sinin rapordan yıllar önce cinsel saldırıya maruz kaldıkları saptanmıştır (Akt. Erdoğan, 2011).

Zeka düzeyi düşük ve yaşı küçük olan çocukların muhakeme ve otokontrol becerileri diğer çocuklara göre daha az olmaktadır. Dolayısıyla bu durumdaki çocukların, kendilerinden yaşça büyük kişiler tarafından kolayca ikna edilebilmekte

veya kandırılabilirler (Şarman, 2012).

Cinsel istismar farklı şekillerde olabilmektedir:

1. Temas içermeyen cinsel istismarlar (cinsel içerikli konuşma, teşhircilik, röntgencilik),
2. Cinsel dokunma,
3. Oral-Genital seks,
4. İnterfemoral ilişki,
5. Sexüel penetrasyon (parmak ile penetrasyon, obje ile penetrasyon, vaginal ilişki, anal ilişki),
6. Cinsel sömürü (çocuk pornografisi ve çocuk fuhuşu) (Akt. Demir, 2008).

Cinsel istismara uğrama riskini, çocuk ve gencin zihinsel ve bedensel engelli olması (mental retardasyon), şizofreni, bipolar bozukluk, dürtü kontrol bozukluğu, dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu gibi faktörler artırır. Bu gibi durumlarda, çocuklar maruz kaldıkları durumun kötülüğünü yorumlamakta yetersiz kalabilmektedirler. İşlev düzeyinin düşük, çatışmaların ve ekonomik sorunların çok olduğu aileden gelen çocuklar daha fazla istismar riski taşırlar. Aile bireylerinde ruhsal hastalık, alkol-madde kullanımının bulunmasının yanı sıra, annenin çalışıyor olması, çocuğun anneden uzun süre ayrı kalması da önemli risklerdir. Ayrıca çocuğa verilen cinsel eğitimin yetersizliği ve eğitimin katı, cezacı bir tutumla verilmesi, çocuğun kendini koruma becerisini geliştirememesiyle sonuçlanabilir (Akt. Demir, 2008).

Feldhaus ve arkadaşlarının (2000) yaptığı bir çalışmada, acil servise başvuran kadınların % 51' inde daha önce cinsel saldırıya veya cinsel saldırı teşebbüsüne maruz kalma hikayesi olduğunu tespit etmişlerdir. Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) bir kadının hayatı boyunca cinsel saldırıya uğrama prevalansının genel popülasyon içinde % 18 olduğu bildirilmektedir (Akt. Erdoğan, 2011).

İstismara uğrayan çocuklar genellikle yaşadıklarını biriyle paylaşmakta zorluk yaşarlar. Şayet yaşadıklarını anlatmaya karar verirlerse de konuyu ebeveynleri, başka bir çocuk ya da güvenilen bir yetişkinle paylaşırlar. Bazen de kendi yaşadıklarını bir başkası üzerinden aktardıkları gözlenmektedir. Ayrıca çocuklar sorumlu tutulacakları, cezalandırılacakları, reddedilecekleri, hatta ailelerine utanç getirecekleri için yüz üstü bırakılacakları kaygısıyla baş edemediklerinden, yaşadıkları istismarı başkalarına anlatmayı göze alamamaktadırlar. Smith ve arkadaşlarının Amerika'da yaptığı ulusal bir ankette 18 yaşından önce tecavüze

uğramış 288 yetişkin kadınların % 28'inin uğradığı bu istismarı anlatmadıkları, %47'sinin cesaret edip birisine açıklaması için en az beş yıl beklediklerini tespit etmişlerdir. Yaşananları başka birine anlatma evresinin uzun sürmesi veya ertelenmesi, failin kurban tarafından tanınıyor olması durumunda daha sık görülebilmektedir (Akt. Demir, 2008).

Erkek çocukların, eşcinsel olarak etiketlenme kaygısı, duygularını gizleme yönünde sosyalleşmeleri ve başkaları tarafından güçsüz olarak algılanma hissiyatı gibi durumlar, istismarın gizli kalmasını sağlayıcı nedenler olarak belirtilmektedir (Akt. Er, 2010). Cinsiyet açısından kızlar daha fazla cinsel istismara uğramaktadır. Ancak, erkekler de en az kızlar kadar risk altındadırlar. Bu çocuklardan sosyal açıdan içe dönük, benlik saygısı düşük ve duygusal yoksunluk içinde olanlar daha kolay istismara uğramaktadırlar. Yapılan bir çalışmaya göre, ilk kez istismara uğrama yaşı çoğunlukla 6-12 yaş arasında olmaktadır (Akt. Şarman, 2012).

Türkiye açısından tabu olarak görülen cinsel istismar konusu, olaya maruz kalanların başvuru ve açıklama yapmakta zorlandıkları bir istismar türü olarak görülmektedir. Dolayısıyla ortaya çıkan olaylardan elde edilen verilerin gerçekte olan değerlerin çok altında olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle erkek çocukların cinsel istismara maruz kalma yaygınlığının, araştırmalara gerçek oranların altında yansıdığı bilinmektedir (Akt. Er, 2010).

Akbaş ve arkadaşlarının (2009) yaptığı çalışmada On dokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Çocuk Psikiyatrisi Polikliniği'ne Aralık 2004-Nisan 2008 tarihleri arasında, cinsel istismara uğradığı iddiası ile adli makamlarca muayene edilmek üzere gönderilen 72 olgu incelenmiştir. Çalışma kapsamındaki 72 olgunun değerlendirme sırasındaki yaşları 4 ile 18 yaş aralığındadır. Yaş ortalamaları $12,18 \pm 3,67$ olup, olguların %72,2 (n=52)'si kız, %27,8 (n=20)'i ise erkektir. Çalışmada büyük yaştaki çocukların, sıklıkla birden fazla istismar şekline maruz kaldığı, kız çocuklarda yaşın artmasıyla birlikte vajinal penetrasyon şeklindeki istismar oranının arttığı izlenmiştir. Beden muayenesinde kız çocuklarda ve yaşça daha büyük çocuklarda yüksek oranda fiziksel bulgulara (anal-vajinal lezyonlar) rastlanmıştır. İstismar kurbanlarının çok yüksek oranda tehdit edildikleri ve yaşadıkları istismardan dolayı yüksek oranda psikiyatrik tanı aldıkları görülmüştür. Olgularda yaş arttıkça intihar girişimlerinin ve konulan psikiyatrik tanıların arttığı saptanmıştır (Akt. Er, 2010).

Türkiye genelinde çalışan 10 çocuk koruma biriminin verilerine göre, 2001-2006 yılları arasında çocuk hastanelerine başvurup istismar ve ihmal kuşkusu ile

izlenen 593 vakanın % 51,4' ü cinsel istismar olarak raporlanmıştır. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu tarafından cinsel istismara uğrama nedeni ile tüm ülkede 2000-2002 yılları arasında koruma altına alınan çocuk sayısının 101 olduğu belirlenmiştir (Akt. Yalçınkaya, 2011).

Cinsel istismar birçok bakımdan travmatik sonuçlar yaratır. Cinsel istismara uğramış çocuklar sıklıkla kendilerini fiziksel agresyonun kurbanı gibi hissederler. Cinsel istismar aynı zamanda, çocuğun güvenini kötüye kullanmadır. Bunun sonrasında insanlara güvenememe ve depresyon sorunları ortaya çıkar. İstismar edilen çocuklar, kendilerini zayıf ve dayanıksız hissederler. Utanma, düşük benlik saygısı, kendine zarar verici davranışlarla ilişkili bir travmatik döngü devam eder (Şimşek, 2010).

Cinsel istismar durumunun fark edilmesi ve bunun ispatlanması zor bir durumdur. Ancak, istismarın önlenmesi veya azaltılması mümkündür. Mağdurun çocuk olması, istismar olayını açığa çıkartma noktasında zorlaştırıyor olup, çocuğun yaşadıklarına yönelik yaklaşım yüksek hassasiyet gerekmektedir. Çocukların en iyi şekilde korunması için öncelikle yaşına uygun olarak cinsellik konusunda bilgilendirilmesi ve eğitilmesi gerekir. Çocuğun eğitilmesi ebeveynlerin, eğitimcilerin ve toplumun sorumluluğundadır (Şarman, 2012).

Cinsellik konusunda verilecek ilk eğitimde, çocuğun kendi bedeni ve bedeni üzerindeki hak ve sorumlulukları konusunda yaşına ve gelişimine uygun bir şekilde bilgilendirilmesi uygun görülmektedir. Cinsel istismar, çocuğun hak ve özgürlüklerini ihlal ettiğinden; çocuğun bir birey olduğu, bedensel bütünlüğünü koruması gerektiği, kendi bedeni üzerinde karar vermesinin kendisine ait olduğu bilgisi anlatılmalıdır. Yapılan araştırmalara göre, kendisiyle barışık ve özgüvene sahip, haklarını bilen ve koruyabilen ve sosyal ilişkileri güçlü çocukların cinsel istismara daha rahat karşı koydukları belirtilmiştir (Şarman, 2012).

Yapılan çalışmalar, çocukluğunda cinsel istismar mağduru olmak, herhangi bir cinsel sapkınlığa yönelmek, daha önce cinsel suç işlenmesi ve bunun sonucunda hüküm almak, cinsel suçlarının çeşitliliği, genç yaşta cinsel suç işlenmesi, daha önce cinsel olmayan suçlar işlemek ve ceza almak, cinsel olmayan suçların fazlalığı, hiç evlenmemiş olmak, bilişsel çarpıtmaların yoğun yaşanması, psikopatik bir kişiliğe sahip olmak ve uyuşturucu kullanmak gibi risk faktörlerinin varlığı, tekrar suç işleme eğilimini arttırdığı yönünde yorumlanmaktadır. Risk faktörlerinin önceden tespit edilmesi, gerçekleşmesi olası suça yönelik önleyici müdahaleler ve iyileştirici adımlar atılmasını sağlayacaktır. Böylelikle toplumun huzurunu korumaya yönelik

önemli kazanımlar elde edilebilecektir (Tülü, 2010).

2.3. Suç

Suç konusunda, kanunların ihlal edilmesi bakımından hukuki, hangi davranışların suç olduğu konusunda kriminolojik, topluma zararları açısından sosyolojik, bireysel davranış açısından psikolojik, dini kurallara aykırılık açısından dini ve ahlaki kurallara uyumsuzluk olarak da kapsamlı değerlendirmeler yapılmaktadır (Kurtuluş, 2013).

Toplumun devamı ve bütünleşmesi, toplumu meydana getiren insanların, sosyal yaşam içerisinde oluşturulan din, ahlak, hukuk kurallarına uygun hareket etmeleriyle mümkün olabilmektedir. Toplumsal kurallara uygun davranmak halkın birlikte yaşamasını temin ederken, bu kurallardan sapma, toplum içinde yaşayan insanların rahatsız olmasına neden olarak toplumun devamlılığına ve bütünlüğüne zarar vermektedir. Bu bağlamda, genel olarak norm ihlali durumu şeklinde tanımlanan suç, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi gelişmekte olan ülkelerde, kentlerde olduğu gibi kırsal alanlarda da yaşanan evrensel bir olgudur. Toplumun birlik ve beraberliğini bozduğu, toplumsal yaşamı tehlikeye sokup toplumun tümünden zarar görmesini engellemek amacıyla kanun koyucular tarafından yapılmaması gereken eylem, davranış, tavır ve hareketler olarak tanımlanan suçun, biyolojik, fizyolojik, psikolojik ve çevre gibi birçok alanı ilgilendiren sebepleri vardır (Akt. Özgen, 2010).

İnsanlık tarihi kadar eski olan suç kavramına, her çağda farklı bir açıklama getirilmiştir. Her toplumda anti- sosyal davranışlarda bulunan toplumsal ya da hukuksal yatırımlara konu olan bireylerin varlığı, yüzyıllar boyu düşünürleri, yöneticileri, hukukçuları ve bilim adamlarını yakından ilgilendirmiştir. Yunan düşünürü Platon “ Kanunlar” yapıtında, suçu bir tür hastalık olarak düşünmüş; bunun tutkular, haz arama alışkanlığı ve bilgisizlik olmak üzere üç nedeni olduğunu öne sürmüştür. Bu nedenle Platon, suçlunun aydınlatılmak yoluyla iyi edilmesi gerektiğini düşünür. Bir başka Yunan düşünürü olan Aristoteles, suçluları kanun düşmanı olarak kabul eder ve suç işlemenin nedenlerini yoksulluk, devrim gibi toplumsal koşullarla açıklama getirir. Hippocrates ise toplumsal koşulların yanı sıra, beden yapısıyla kişilik ve suç arasındaki ilişkileri görerek ünlü tipolojisini oluşturmuştur. Suçun daha bilimsel açıklaması, daha sonra dinler tarafından, Tanrının kanunlarının ihlali yani suçu günah ile aynı manada yorumlanmaktaydı (Bütün, 2005).

Suçla ilgili temel olarak söylenebilecek şeyler şu şekilde ifade edilmektedir: “Bir olgu olarak suç, evrensel bir nitelik taşır. Zaman ve mekâna bağlı olarak bir biçim değişikliği gösterir. Suç, göreceli bir özellik taşır. Zaman zaman ferdin kimliğinde kendisini göstermesine karşılık toplumsal bir olgudur. İnsan-doğa ve insan-insan ilişkileri sonucu ortaya çıkar. Her sosyal hayatta değişik biçim alır. İşlevsel ve işlemsel yapısı gereği birden çok kişiyi etkileyen davranış sürecidir” (Akt. Özgen, 2010).

Dünya genelinde suç oranlarının son 50 yıldır hızla artış göstermesi; bu konuyla ilişkili olan tüm kurumlarda suç sorununa karşı hassasiyet kazandırmış ve suç olgusuyla ilgili çok fazla akademik çalışmalar yapılmasına neden olmuştur (Gaziarifoğlu, 2009).

Suç, insan hayatının ve toplumsal hayatın düzenliliğini bozucu davranışları işaret etmektedir. Suç işleyen kişi, kendi ihtiyaçlarını karşılama sürecinde, yaşadığı toplumun normları arasında denge kurmayı başaramamıştır (Erkunt, 2011).

2.3.1. Çocuğa Yönelik Cinsel Suç

Cinsellik, genel olarak her ne kadar olumlu çağrışımlar yapıyorsa da sıklıkla bir güç göstergesi, sahip olma ve bazen intikam alma ifadesi olarak farklı anlamlara gelebilmektedir. Geçmişten bugüne bilinen tüm ataerkil toplumlarda erkeklerin kadınlara yönelik davranış şekillerinden biri olan cinsel şiddet, toplumumuzda önemli bir sorun teşkil etmektedir. Cinsel suç, insana yöneltilmiş suçlar arasında cinayetten sonra gelen en ağır suç olarak tanımlanmaktadır ve öncelikle kadınlar olmak üzere çocukların ve erkeklerin yani herkes için, sağlıklı ve bütünlük içerisinde yaşamasını engelleyen ciddi bir tehlike olarak görülmektedir (Akt. Kızıldaş, 2009).

Çocuklara yönelik işlenen cinsel istismarı suçu 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) ikinci kısmında “kişilere karşı suçlar” başlığı ile altıncı bölümde yer alan “cinsel dokunulmazlığa karşı suçlar” başlığı altında 103. maddede düzenlenmiştir. Cinsel istismar, çocukların, cinsel amaçlarla cinsel duyguların tatmini için kullanılmasıdır. Bu istismar genellikle yetişkinler tarafından gerçekleştirilir. TCK m.103'e göre ise, 15 yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği olmayan çocuklara karşı işlenen her türlü cinsel davranış, 15 yaşını tamamlamış diğer çocuklara karşı ise cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka nedene dayalı gerçekleştirilen cinsel davranışlar olarak tanımlanmıştır (Akt. Şarman, 2012).

Çocukların cinsel istismarı TCK'nın 103. maddesine göre:

(1) “Çocuğu cinsel yönden istismar eden kişi, üç yıldan sekiz yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Cinsel istismar deyiminden;

a) Onbeş yaşını tamamlamamış veya tamamlamış olmakla birlikte fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama yeteneği gelişmemiş olan çocuklara karşı gerçekleştirilen her türlü cinsel davranış,

b) Diğer çocuklara karşı sadece cebir, tehdit, hile veya iradeyi etkileyen başka bir nedene dayalı olarak gerçekleştirilen cinsel davranışlar, anlaşılır.

(2) Cinsel istismarın vücuda organ veya sair bir cisim sokulması suretiyle gerçekleştirilmesi durumunda, **sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına** hükmolunur.

(3) (Değişik: 29/6/2005- 5377/12 md.) Cinsel istismarın üstsoy, ikinci veya üçüncü derecede kan hısmı, üvey baba, evlat edinen, vasi, eğitici, öğretici, bakıcı, sağlık hizmeti veren veya koruma ve gözetim yükümlülüğü bulunan diğer kişiler tarafından ya da hizmet ilişkisinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle veya birden fazla kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek **ceza yarı oranında artırılır.**

(4) Cinsel istismarın, birinci fıkranın (a) bendindeki çocuklara karşı cebir veya tehdit kullanmak suretiyle gerçekleştirilmesi hâlinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek **ceza yarı oranında artırılır.**

(5) Cinsel istismar için başvurulmuş cebir ve şiddetin kasten yaralama suçunun ağır neticelerine neden olması hâlinde, ayrıca **kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler** uygulanır.

(6) Suçun sonucunda mağdurun beden veya ruh sağlığının bozulması hâlinde, **on beş yıldan az olmamak üzere hapis cezasına** hükmolunur.

(7) Suçun mağdurun bitkisel hayata girmesine veya ölümüne neden olması durumunda, **ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına** hükmolunur” (Kartal, 2012).

2.3.2. Uyuşturucu Suçu

İnsanın yaşam alanı olan ve insana tüm güzellikleri sunan tabiatta tarih boyunca uyuşturucu maddelerin var olduğu bilinmektedir. Bu maddelerin ilk kullanımları tedavi amaçlı olmuştur. Sağlık alanında önemli bir yeri olan bu maddelerin, zaman içerisinde kötüye kullanımı ve bağımlılık yapması, toplumları düzenini bozacak seviyeye ulaşmıştır (Balcı, 2009).

“Uyuşturucu Madde” genellikle tıp dalında kullanılan bir kavram olmakla beraber, hukuki bir kavram niteliğini de taşımaktadır. Tıp, uyuşturucu maddeyi bedensel ve ruhsal bir rahatsızlığın tedavisine yönelik kullanımı kabul ettiği halde, uyuşturucu maddenin tedavinin dışında yani belirlenen dozun dışında keyif alma odaklı olarak kullanıldığı taktirde kavram, uyuşturucu madde sorunu dahilinde yorumlanmalıdır. Bu takdirde sözcük olarak hukuksal bir niteliğe bürünür (Akt. Özmen, 2009).

Uyuşturucu maddelerin bağımlılık özelliği, bu maddelerin ticaretini yapan kişilerce fırsat olarak değerlendirip, bağımlıların bulunduğu ülkeler ise satışın yapılacağı pazar olarak görülmektedir. Toplum normalarını bozucu etkileri sebebiyle, kanun koyucular bu maddeleri ticaretini engellemek adına mücadele etmeye başlamıştır. Devletlerin uyuşturucu ticaretini engellemek adına başlattığı mücadeleye istinaden, uyuşturucu tacirleri de savaş boyutuna varacak şekilde devletlerin engellemelerine karşı koymaya çalışmışlardır (Balcı, 2009).

Ülkemizde uyuşturucu maddelerinin ticaretini engellemek maksadıyla, TCK'nın 765 sayılı kanunuyla 1926 yılından beri yasaklanmış ve suç olarak düzenlenmiştir. 765 sayılı kanunu TCK'da benimsenmiş olan, genel olarak uyuşturucu madde suçları ve bunun ticaretini (temin veya sağlama) yapanlar için ağır cezalar uygulaması, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı yeni TCK'da aynen korunmuştur (Akt. Öner, 2010).

“5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nda, uyuşturucu veya uyarıcı madde suçları, özel hükümlerde, kamunun sağlığına karşı suçlar bölümünde ele alınmıştır. Bu bölüm incelendiğinde; Uyuşturucu ve Uyarıcı Madde Suçlarını bize göre altı ana grupta toplamak mümkündür. Bunlardan ilki imale, ihraca ve ithalle ilişkin olanlardır. İkinci grup suçlar, uyuşturucu ve uyarıcı madde ticareti kastıyla hareket edilen, satma, satışa arz etme, başkalarına verme, sevk etme, nakletme, depolama, satın alma, kabul etme, bulundurma şeklinde sınıflanabilir. Üçüncü grup suçlar, uyuşturucu ve uyarıcı madde etkisi doğuran her türlü madde yani uyuşturucu veya uyarıcı madde benzerlerinin imali, ithali, ihracı, ticareti şeklinde sınıflandırılabilir. Dördüncü grup suçlar, uyuşturucu ve uyarıcı etki doğurmamakla birlikte, uyuşturucu veya uyarıcı madde üretiminde kullanılan maddelerin ithali, imali, ihracı, satılması, satın alınması, sevk edilmesi, nakledilmesi, depolanması suçu şeklinde sınıflandırılabilir. Beşinci grup suçlar, uyuşturucu ve uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma ve alenen özendirilmesi ve yayın yapılması suçu şeklinde sınıflandırılabilir. Altıncı grup suçlar ticaret kastıyla değil de kullanma kastıyla

uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, kabul etmek veya bulundurmak suçları olarak gruplandırılabilir” (Akt. Özmen, 2009).

Uyuşturucu suçları, bir kazanç elde etmek için işlenmektedir. Fakat genellikle bu kazançla ilişkin olarak kesin bir bilgi edilebilmesi mümkün olmamaktadır. Bu nedenle, suçun işlenmesi, hapis cezasının ek olarak adli para cezasına da hükmedilmesi uygulanmaktadır (Özmen, 2009).

Yeni düzenlemeyle uyuşturucu madde kullananları cezaevine göndermek yerine bu maddeyi kullanan kişileri topluma kazandırma amaçlaması, gerçekçi ve modern suç politikasına uygulama olarak görülmektedir. Diğer bir ifadeyle, eski yasada uyuşturucu madde satın alan, kabul eden veya bulunduran kişiye hapis cezası verilmekteydi. Ancak kullanmak için uyuşturucu bulunduranlara yönelik hükümlenen ceza hemen infaz edilmez. Önce tedavi ve denetimli serbestlik hükümleri uygulanır. Bunun gerekliliklerine uygun davranıldığı koşullarda, kişi hakkında ceza infaz edilmez (Akt. Özmen, 2009).

Uyuşturucu kullanan bağımlıların ceza odaklı yaptırımlar uygulanması yerine bu kişilerin topluma geri kazandırılması adına devletin tedavi programları başlatması ve uygulamalarında buna öncelik tanınması, yıllar boyunca yaşanan acı tecrübelerden elde edilen önemli sonuçlardan birisidir (Balcı, 2009).

2.4. Cezaevindeki Hükümlülerin Özelliklerine İlişkin Yapılan Araştırmalar

Gölge ve arkadaşlarının (2006) yaptığı çalışmada 102 mahkuma yönelik kriminal profilini belirleyebilmek için sosyo-demografik özellikler, suç bilgileri, suçun mağduru ile ilgili bilgiler ve suç geçmişine yönelik soruların yer aldığı bir görüşme formu kullanılmıştır. Çalışmada çocuğa yönelik cinsel istismar eden hükümlülerin yaş ortalaması 32.33, yetişkine yönelik cinsel saldırı gerçekleştiren hükümlülerin yaş ortalaması 33.28 olduğu; çalışmada hükümlülerin çoğunluğu ilk ve ortaokul mezunu oldukları, yarıya yakınının evli olduğu, hükümlülerin ortalama %40'ının çocuk sahibi oldukları belirlenmiştir.

Topsakal'ın (2007) 136 hükümlüyle gerçekleştirdiği çalışmada %55,8'inin 24-35 yaş aralığında yoğunlaştığı; eğitim durumları %37.5 ilkököl, %30,1 ortaokul ve %30,9'u lise ve üstü okullardan mezun olduğu görülmektedir.

Kaya ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmada erkek hükümlülerin yaş ortalaması 31,44 olduğu; %69,2'si ilkököl mezunu, %13,2'si ortaokul mezunu,

%16,3'ü lise ve üstü okullardan mezun olduğu; hükümlülerin %49,2'si evli, %7,5'i boşanmış, %40,3'ü evlenmemiş olduğu görülmektedir.

Özdemir'in (2009) yaptığı çalışmada hükümlülerin 33'ü (%33) 16-25 yaş aralığı, 48'i (%48) 26-40 yaş aralığı, 19'u (%19) da 41 ve üstü yaş aralığında olduğu; hükümlülerin %61'i evli, %38'i bekar, %1'i boşanmış olduğu görülmektedir.

Akgün'ün (2012) kadın hükümlülerle yaptığı çalışmada %26,9'u 18-25 yaş aralığında, %55,4'ü 26-45 yaş aralığında ve %17,7'si 46 ve üstü yaş aralığında olduğu; kadın hükümlülerin %48' i evli, %14,1'i bekar, %25,6'sı boşanmış olduğu; kadın hükümlülerin eğitim durumları dağılımı %47,8'i ilkokul mezunu, %11,5'i ortaokul mezunu, %14,1'i lise ve üstü olduğu; kadın hükümlülerin %16,6'sı çocuğu olmadığı, %47,6'sı 1-2 çocuk aralığında çocuğu sahip olduğu, %25,8'i 3 ve üzeri çocuğa sahip olduğu; kadın hükümlülerin %21,1'i her hafta, %36,8'i ayda bir kere ziyaretçilerinin geldiği görülmektedir.

2.5. Ödüllendirme Yönetmeliği

Adalet Bakanlığı 2013 yılında hükümlü ve tutuklara yönelik “Ödüllendirme Yönetmeliği” yayınlamıştır. Bu yönetmelikte, gurbet mahkumu olan, ailesiyle sık görüşemeyen ve bir çok hususta ziyaretçisiyle “kısıtlı” görüşme durumunu ortadan kaldıran; mahkumun psikolojisi açısından çok faydalı ve olumlu gelişmeler hedeflenmektedir.

Yönetmelik içerisinde verilen ödüller:

a) Kapalı ceza infaz kurumlarındaki evli hükümlü ve tutuklulara, kurum personelinin yakın nezareti olmaksızın eşleri ile mahrem görüşme,

b) Haftalık açık veya kapalı ziyaret süresini uzatma,

c) Kapalı ziyaret yerine açık ziyaret yapma,

ç) Üst üste kullanılmayan ziyaret sürelerini toplu olarak kullanma,

d) Haftalık telefonla görüşme sayısı veya süresini artırma,

e) Sosyal, kültürel veya sportif etkinliklerden öncelikli ve daha uzun süreli yararlanma,

f) Haftalık harcama miktarını yarı oranında artırma,

g) Tek kişilik odada televizyon bulundurma,

ğ) Hediye,

h) Takdir belgesi,

1) Tavsiye mektubu (5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu, 2013).

3.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama araçları, verilerin toplanmasında izlenen yol ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel teknikler açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırmalar yapıldığı yer, amaç, kapsadığı zaman, veri toplama biçimi gibi çeşitli şekillerde sınıflanabilmektedir. Bu sınıflamalar göz önüne alındığında bu araştırma tarama modellerinden genel tarama modelinden ilişkisel tarama modelidir. İlişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin derecesini veya varlığını belirlemek için kullanılır (Karasar, 2005). İlişkisel tarama modelinden de karşılaştırmalı ilişki kullanılmıştır. Yapılan bu çalışmada hükümlülerin demografik özelliklerine göre ceza infaz kurumunda yaşadıkları sorunlarla başa çıkma tarzları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu çalışma veri türü bakımından yargısal veridir. Yargısal veride kişilerin görüş ve düşünceleri farklılık gösterir.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni Adalet Bakanlığı Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yatmakta olan hükümlülerden oluşmaktadır. Başlangıçta uygulamayı 550 hükümlü üzerinden gerçekleştirildi fakat eksik yanıtlar sebebiyle toplamda 345 hükümlüyle (200 Uyuşturucu Suçu, 145 Cinsel İstismar Suçu) uygulama sonuçlandırılmıştır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın amacına uygun olarak üç temel veri toplama aracı kullanılmıştır.

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmaya katılan mahkumlardan öncelikle Demografik Bilgi Formunu doldurmaları istenmiştir. Bu formda katılımcılardan yaş, eğitim seviyesi, medeni durumu, çocuk sayısı, kaç yıl ceza aldıkları, ne kadar süredir cezaevinde buldukları, daha önce başka bir suç işleyip işlemedikleri, daha önce cezaevine girdiniz mi, girdiyse ne kadar süre kaldıkları, tahliyelerine ne kadar süre kaldığı, disiplin cezası alıp almadıkları, cezaevindeki kurslara katılım durumları ve ziyaretçilerinin ne sıklıkla geldikleri yönelik değişkenler içeren sorular yer almaktadır.

3.3.2. Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği (SBÇTÖ)

Folkman ve Lazarus (1984) tarafından geliştirilen “Ways of Coping Inventory” ölçeğinden Türkçe’ye uyarlanan stresle başa çıkma ölçeğinin ülkemiz için geçerlik güvenirlik çalışması Şahin ve Durak (1995) tarafından yapılmıştır. Bu ölçeğin probleme yönelik etkili yollar ile duyguya yönelik etkisiz yollar olarak isimlendirilebilecek iki boyutu vardır. Bu iki boyut “kendine güvenli”, “iyimser”, “çaresiz”, “boyun eğici yaklaşımlar”, ve “sosyal desteğe başvurma” adı verilen 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Toplam 30 maddeden oluşan, 0- 3 arası puanlanan bu ölçekte, sosyal desteğe başvurma faktörünün hesaplanmasında dokuzuncu madde ters puanlanarak hesaplanmaktadır. Her faktöre ait puanlar ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Her faktöre ait sorulardan elde edilen puanlar toplanmakta ve o faktöre ait toplam, soru sayısına bölünerek faktöre ait ortalama puan elde edilmektedir. Her alt ölçekten alınabilecek en düşük puan 0, en yüksek puan ise 3'tür. Toplam puan hesap edilmemektedir (Kanbay, 2007).

Ölçeğin değerlendirmesinde; kendine güvenli, iyimser ve sosyal desteğe başvurma faktörlerinden elde edilen puanlar arttıkça stresle başa çıkmanın etkili olduğu; çaresiz yaklaşım ve boyun eğici yaklaşım faktörlerinden elde edilen puanların artması ise stresle başa çıkmada etkisiz yöntemlerin kullanıldığını belirtmektedir.

Ölçek beş alt faktörden oluşmaktadır:

3.3.2.1. Kendine Güvenli Yaklaşım: Yedi maddeden (8, 10, 14, 16, 20, 23,

26) oluşan bu faktör, problemin önemi ve çözüm seçeneklerini değerlendirme; çözümde planlı ve temkinli olma; durumu değiştirmeye yönelik aktif, mantıklı ve bilinçli çabaları vurgulayan bir faktör olup iç tutarlılığı 0.80'dir.

3.3.2.2. İyimser Yaklaşım: Beş maddeden (2, 4, 6, 12, 18) oluşan bu faktör, olaylara daha hoş görülme ve iyimser bakmayı, sorunları daha sakin ve gerçekçi bir şekilde değerlendirmeyi yansıtan hem probleme hem de duygulara yönelik bir faktör olup iç tutarlılığı 0.68'dir.

3.3.2.3. Kendine Güvensiz Yaklaşım: Sekiz maddeden (3, 7, 11, 19, 22, 25, 27, 28) oluşan bu faktör; olaylar ya da sorunlar karşısında enerjinin büyük bir kısmını problemi çözmeye değil, duygulara ve başka kaynaklara dayandırmayı ifade eden bir faktör olup iç tutarlılığı 0.73'tür.

3.3.2.4. Boyun Eğici Yaklaşım: Altı maddeden (5, 13, 15, 17, 21, 24) oluşan bu faktör; kaderci bir yaklaşımla kendini çaresiz hissetmeyi ve çözümü doğüstü güçlerde aramayı vurgulayan bir faktör olup iç tutarlılığı 0.70'dir.

3.3.2.5. Sosyal Destek Arama Yaklaşımı: Dört maddeden (1, 9, 29, 30) oluşan bu faktör; Sorunları başkaları ile paylaşmak ve çözüm için başkalarından yardım istemek gibi sosyal destek aramanın probleme ve duygulara yönelik iki alt boyutunu içeren bir faktör olup iç tutarlılığı 0.47'dir (Şahin, Durak, 1995).

3.3.3. Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ)

Bosc ve arkadaşları (1997) tarafından geliştirilmiştir. "Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği" (SUKDÖ) (Social Adaptation Self-evaluation Scale) her yaştaki depresyon hastasında klinik araştırma amaçlı olarak, sosyal işlevsellik düzeyini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Klasik depresyon ölçeklerinin bir eksikliği olarak düşünülen yalnızca "belirti düzeyinde düzelmeyi" ölçmelerinden doğan açığı kapatabileceği ve düzelmeyi bir göstergesi olan "normal sosyal işlevselliğe" dönüşü ölçtüğü öne sürülmektedir (Akt. Akkaya ve Diğerleri, 2008).

SUKDÖ, 21 maddeli bir kendini değerlendirme ölçeğidir ve sosyal işlevselliğin dört ana alanını (İş, boş vakit, aile ve çevreyi düzene koyma ve onunla baş etme yeteneği) sorgulamaktadır. Ölçeği dolduranlar motivasyonlarının ve davranışlarının, kendilik algılarının, günlük yaşamlarında sahip oldukları farklı rollere ilgilerinin ve aldıkları tatminin değerlendirilebilmesi amacıyla birbirlerini tamamlayan sorulara yanıt vermektedirler. SUKDÖ'nün geçerlik çalışması Fransa'da

genel toplumdaki 3400'den fazla kişi ve 496 depresyonu olan kişide yapılmıştır. 21 maddeden oluşan ölçeğin, 1. ve 2. Maddelerinden biri meslek durumuna göre doldurulur ve her kişi toplam 0-3 aralığında değerlendirilen 20 maddeye cevap verir. Her bir maddenin puanı toplanarak toplam değere ulaşılır . Ölçeğin puan aralığı 0-60 arasındadır. Kişinin normal bir sosyal işlevselliğe sahip olması için en az 35 puan alması gerekli görülmektedir. Kişinin 25 puanın altında bir puan alması durumunda, sosyal işlevselliğinde sorun olduğu düşünülmektedir. Testin depresif belirtilerde meydana gelen değişikliklere hassas ve güvenilirliğinin yüksek olduğu saptanmıştır. Dilimizde klinik araştırma amaçlı olarak, depresyon sağaltımı ve takibinde sosyal işlevselliğin değerlendirilebileceği bir kendini değerlendirme ölçeği bulunmamaktadır. Bu çalışma ile geçerlik ve güvenilirliği yapılarak Türkçe'ye uyarlanması hedeflenen SUKDÖ ile bu açığın kapatılmasına bir katkı yapılabileceği düşünülmektedir (Akt. Akkaya ve Diğerleri, 2008).

3.4. İşlem

Çalışmanın uygulaması, Adalet Bakanlığı Ümraniye T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerin doldurulması için infaz koruma memurları eşliğinde gidilip, hükümlülere uygulama hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca hükümlülere ölçek kağıtlarının üzerine kimlik bilgisi yazmamaları gerektiği bilgisi verilmiştir.

3.5. Verilerin İstatistiksel Analizi

Araştırmada Spss 20 paket programı kullanılarak veriler elde edilmiştir. Verileri değerlendirme kısmında tanımlayıcı istatistiksel metotlar (ortalama, standart sapma, yüzde, frekans) kullanılmıştır.

Bağımsız iki grup için (bağımsız T-Testinin parametrik olmayan karşılığı) **Mann Whitney U-Testi**, bağımsız k örneklem için (tek yönlü ANOVA'nın parametrik olmayan karşılığı) **Kruskal Wallis H-Testi** kullanılmıştır. Elde edilen istatistiklerin anlamlılığı .05 düzeyinde sınanmış, bulgular araştırmanın amaçlarının veriliş sırasına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur. $p < .001$ ve $p < .01$ düzeylerindeki anlamlılıklar da ayrıca belirtilmiştir.

4. BULGULAR

Bulgular bölümü dört ana başlıktan oluşmaktadır. İlk bölümde öncelikle araştırmada kullanılan değişkenlerin betimleyici istatistiklerine yer verilmiştir. İkinci bölümde Uyuşturucu Suçundan hüküm almış kişilerin değişkenlerine yönelik betimleyici istatistiklerine ve ölçek puanlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Üçüncü bölümde Cinsel İstismar Suçundan hüküm almış kişilerin değişkenlerine göre betimleyici istatistiklerine ve aldıklarına ölçek puanlarına ilişkin bulgular yer almaktadır. Son bölümde hükümlülerin suç tiplerine göre ikiden fazla kategorili değişkenlerle ölçek puanları karşılaştırılması bulunmaktadır.

4.1. Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.1.1. Suç Tipi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Suç Tipi	Uyuşturucu	200	58
	Cinsel İstismar	145	42
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.1. incelendiğinde, hükümlülerin 200'ü (%52) Uyuşturucu, 145'i (%48) Cinsel İstismar suç tiplerine göre dağılmaktadır.

Tablo 4.1.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Eğitim	İlkokul	136	39,4
	Ortaokul	118	34,2
	Lise ve üstü	91	26,4
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.2. bakıldığında, hükümlülerin 136'sı (%39) ilkokul, 118'i (%34,2) ortaokul, 91'i (%26,4) lise ve üstü eğitim seviyelerine sahiptirler.

Tablo 4.1.3. Medeni Durumları Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Medeni Durumu	Evli	194	56,2
	Bekar	111	32,2
	Boşanmış	40	11,6
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.3. incelendiğinde, hükümlülerin 194'ü (%56,2) evli, 111'i (%32,2) bekar, 40'ı (%11,6) boşanmış olduğu görülmektedir.

Tablo 4.1.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Çocuk Sayısı	Yok	135	39,1
	1-2	122	35,3
	3-5	66	19,1
	5 ve üstü	22	6,5
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.4. incelendiğinde, hükümlülerin 122'si (%35,3) 1-2 çocuğu olduğu, 66'sı (%19,1) 3-5 çocuğu olduğu, 22'si (%6,5) 5 ve üzeri sayıda çocuğu olduğu ve 135'i (%39,1) kişinin hiç çocuğu olmadığı (Yok) tespit edilmiştir.

Tablo 4.1.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi	Evet	173	50,1
	Hayır	172	49,9
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.5. incelendiğinde, hükümlülerin 173'ü (%50,1) daha önce bir suç işlediği sorusuna evet, 172'si (%49,9) suç işmediği bilgisini vermiştir.

Tablo 4.1.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi	Hayır	168	49,0
	1-24 Ay	99	28,7
	25-60 Ay	56	16,2
	61 Ay ve üstü	21	6,1
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.6. incelendiğinde, hükümlülerin 99'u (%28,7) 1-24 Ay arası, 56'sı (%16,2) 25-60 Ay arası, 21'i (%6,1) 61 Ay ve üstü cezaevinde kaldıklarını

belirtmişlerdir. Yanı sıra 168 hükümlüye daha önce cezaevinde girmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 4.1.7. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Disiplin Cezası Aldınız Mı	Evet	36	10,4
	Hayır	309	89,6
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.7. incelendiğinde, hükümlülerin 36'sı (%10,4) disiplin cezası aldığı, 309'u (%89,6) disiplin cezası almadığı görülmektedir.

Tablo 4.1.8. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Kursa Katılım Durumu	Evet	209	60,6
	Hayır	136	39,4
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.8. incelendiğinde, hükümlülerin 209'u (%60,6) cezaevindeki kurslara katıldıklarını, 136'sı (%39,4) kurslara katılmadıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4.1.9. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Ziyaretçisinin Gelme Durumu	Her hafta	233	67,5
	Ayda bir	39	11,3
	Seyrek	73	21,2
	Toplam	345	100,0

Tablo 4.1.9. incelendiğinde, hükümlülerin 233'ünün (%67,5) ziyaretçisinin her hafta geldiği, 39'unun (%11,3) ayda bir geldiği, 73'ünün (21,2) seyrek olarak ziyaretine geldiği görülebilmektedir.

Tablo 4.1.10. Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Olarak Aldıkları Ortalama ve Standart Sapma Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri

Frekans (n) = 345	Ortalama Puan	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Yaş	37,82	11,044	18	79
Alınan Ceza Süresi (Ay)	147,50	114,44	2	1236
Cezaevinde Kaldığı Süre (Ay)	42,55	33,47	1	192
Tahliyesine Kalan Süre (Ay)	54,17	53,66	1	528

Tablo 4.1.10. incelendiğinde, cezaevinde hükümlü bulunan kişilerin yaş ortalamaları 37,82; standart sapması 11.044 ve yaş aralığı değerleri 18-79 olarak değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin almış oldukları ceza sürelerinin ortalaması 147,50 ay; standart sapması 114,44 ve aldıkları ceza süreleri 2- 1236 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin cezaevinde buldukları (kaldıkları) sürelerin ortalaması 42,55 ay; standart sapması 33,47 ve cezaevinde buldukları süre 1-192 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin cezaevinden tahliye olma haklarına ulaşabilmeleri için gerekli olan sürenin ortalaması 54,17 ay; standart sapması 53,66 ve tahliye olmaları 1- 528 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

4.2.Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.2.1. Yaş Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Yaş	18-25	19	9,5
	25-40	103	51,0
	41 ve üstü	78	39,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.1. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin 19'u (%9,5) 18-25, 103'ü (%51,0) 25-40, 78'i (%39,5) 41 ve üstü yaş aralıklarında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.2.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğitim	İlkokul	82	41,0
	Ortaokul	68	34,0
	Lise ve üzeri	50	25,0
	Toplam	200	100,0

4.2.2. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin 82'si (%41,0) ilkokul, 68'i (%34,0) ortaokul, 50'si (%25,0) lise ve üzeri eğitim durumlarına sahiptirler.

Tablo. 4.2.3. Medeni Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Medeni Durumu	Evli	123	61,5
	Bekar	54	27,0
	Boşanmış	23	11,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.3. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin 213'ü (%61,5) evli, 54'ü (%27) bekar, 23'ü (%11,5) boşanmış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.2.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Çocuk Sayısı	Yok	64	32,0
	1-2	78	39,0
	3-5	41	20,5
	5 ve üstü	17	8,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.4. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin 78'i (%39,0) 1-2 çocuk sayısı aralığı, 41'i (%20,5) 3-5 çocuk sayısı aralığı, 17'si (%8,5) 5 ve üzeri çocuk sayısı aralığına sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca 64 (%32,0) hükümlünün ise hiç çocuğu bulunmamaktadır.

Tablo 4.2.5. Daha Önce Bir Suç İşleyip İşlememe Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi	Evet	112	56,0
	Hayır	88	44,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.5. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin 112'si (%56,0) daha önce bir suç işlediği, 88'i (%44,0) herhangi bir suça karışmadığı görülmektedir.

Tablo 4.2.6. Daha Önce Cezaevine Girip Girmeme Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi	Hayır	87	43,5
	1-24 Ay	67	33,5
	25-60 Ay	38	19,0
	61 Ay ve üstü	8	4,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.6. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin 67'si (%33,5) 1-24 ay arası, 38'i (%19,0) 25-60 ay arası, 8'i (%4,0) 61 ay ve üstü sürelerince cezaevine girmişlerdir. Ayrıca hükümlülerden 87'si (%43,5) daha önce cezaevine girmedikleri görülmektedir.

Tablo 4.2.7. Ceza Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Ceza Süresi	1-24 Ay	8	4,0
	25-60 Ay	31	15,5
	61 Ay ve üstü	161	80,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.7. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 8'i (%4,0) 1-24 ay arası, 31'i (%15,5) 25-60 ay arası, 161'i (%80,5) 61 ay ve üstü arasında ceza almışlardır.

Tablo 4.2.8. Cezayı Yatma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Yatmakta Olduğu Süre	1-24 Ay	92	46,0
	25-60 Ay	54	27,0
	61 Ay ve üstü	54	27,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.8. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 92'si (%46,0) 1-24 ay arası, 54'ü (%27,0) 25-60 ay arası, 54'ü (%27,0) 61 ay ve üstü aralığı sürecinde Ceza İnfaz Kurumunda cezalarını infaz ettiği görülmektedir.

Tablo 4.2.9. Tahliye Olma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Tahliye Olma Süresi	1-24 Ay	59	29,5
	25-60 Ay	99	49,5
	61 Ay ve üstü	42	21,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.9. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 59'u (%29,5) 1-24 ay arası, 99'u (%49,5) 25-60 ay arası, 42'si (%21,0) 61 ay ve üstü aralığı içerisinde cezalarını tamamlayarak, tahliye olma hakkına sahip durumları oluşacaktır.

Tablo 4.2.10. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Disiplin Cezası Aldınız Mı	Evet	25	12,5
	Hayır	175	87,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.10. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 25'i (%12,5) disiplin cezası almış bulunmaktadır. Ayrıca uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan 175 (%87,5) kişiye daha önce bir disiplin cezası almadığı görülmektedir.

Tablo 4.2.11. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Kursa Katılım Durumu	Evet	120	60,0
	Hayır	80	40,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.11. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 120'si (%60,0) cezaevindeki kurslara katılım göstermektedir. Ayrıca uyuşturucu suçundan hüküm almış 80 (%40,0) kişiye cezaevindeki kurslara katılım sağlamadığı görülmektedir.

Tablo. 4.2.12. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Ziyaretçisinin Gelme Durumu	Her hafta	129	64,5
	Ayda bir	25	12,5
	Seyrek	46	23,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 4.2.12. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 129'u (%64,5) her hafta, 25'i (%12,5) ayda bir, 46'sı (%23,0) seyrek olarak (bir aydan daha uzun) ziyaretçisinin geldiği görülmektedir.

Tablo. 4.2.13. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine Göre Ortalama ve Standart Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri

Frekans (n) = 200	Ortalama Puan	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Yaş	39,06	11,095	18	79
Alınan Ceza Süresi (Ay)	130,04	89,806	2	654
Cezaevinde Kaldığı Süre (Ay)	39,41	31,587	1	120
Tahliyesine Kalan Süre (Ay)	46,87	39,614	1	250

Tablo 4.2.13. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin yaş ortalamaları 39,06; standart sapması 11.905 ve yaş aralığı değerleri 18-79 olarak değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin almış oldukları ceza sürelerinin ortalaması 130,04 ay; standart sapması 89,806 ve aldıkları ceza süreleri 2- 654 ay aralığında görülmektedir.

Hükümlülerin cezaevinde buldukları (kaldıkları) sürelerin ortalaması 39,41 ay; standart sapması 31,587 ve cezaevinde buldukları süre 2-120 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin cezaevinden tahliye olma haklarına ulaşabilmeleri için gerekli olan sürenin ortalaması 46,87 ay; standart sapması 39,614 ve tahliye olmaları 1- 250 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

4.3. Cinsel İstismar Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Bulgular

Tablo 4.3.1. Yaş Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Yaş	18-25	23	15,9
	25-40	79	54,4
	41 ve üstü	43	29,7
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.1. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 23'ü (%15,9) 18-25, 79'u (%54,4) 25-40, 43'ü (%29,7) 41 ve üstü yaş aralıklarında olduğu görülmektedir.

Tablo 4.3.2. Eğitim Bilgilerine Göre Frekansve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Eğitim	İlkokul	54	37,2
	Ortaokul	50	34,5
	Lise ve üzeri	41	28,3
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.2. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 54'ü (%37,2) ilkokul, 50'si (%34,5) ortaokul, 41'i (%28,3) lise ve üzeri eğitim durumlarına sahiptirler.

Tablo 4.3.3. Medeni Durumlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Medeni Durumu	Evli	71	49,0
	Bekar	57	39,3
	Boşanmış	17	11,7
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.3. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 71'i (%49,0) evli, 57'si (%39,3) bekar, 23'ü (%11,7) boşanmış olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4.3.4. Çocuk Sayısı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Çocuk Sayısı	Yok	71	49,0
	1-2	44	30,4
	3-5	25	17,1
	5 ve üstü	5	3,5
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.4. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 44'ü (%30,4) 1-2 çocuk sayısı aralığı, 25'i (%17,1) 3-5 çocuk sayısı aralığı, 5'i (%3,5) 5 ve üstü çocuk sayısı aralığına sahip oldukları tespit edilmiştir. Ayrıca 71 (%49,0) hükümlünün çocuğu bulunmamaktadır.

Tablo 4.3.5. Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Daha Önce Bir Suç İşlediniz Mi	Evet	61	42,1
	Hayır	84	57,9
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.5. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 61'i (%42,1) daha önce bir suç işlediği, 84'ü (%57,9) suç işlemediği görülmektedir.

Tablo 4.3.6. Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans(n)	Yüzde (%)
Daha Önce Cezaevine Girdiniz Mi	Hayır	82	56,6
	1-24 Ay	32	22,0
	25-60 Ay	18	12,4
	61 Ay ve üstü	13	9,0
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.6. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 32'si (%22,0) 1-24 ay arası, 18'i (%12,4) 25-60 ay arası, 13'ü (%9) 61 ay ve üstü aralığı süresince cezaevinde kaldığı görülmektedir. Ayrıca cinsel istismar suçundan hüküm almış 82 (%56,6) kişi daha önce cezaevine girmediği yönünde bilgi vermiştir.

Tablo 4.3.7. Ceza Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Ceza Süresi	1-24 Ay	4	2,8
	25-60 Ay	15	10,3
	61 Ay ve üstü	126	86,9
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.7. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 4'ü (%2,8) 1-24 ay arası, 15'i (%10,3) 25-60 ay, 126'sı (%86,9) 61 ay ve üstü süre aralığı kadar ceza aldıkları görülmektedir.

Tablo 4.3.8. Cezayı Yatma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Yatmakta Olduğu Süre	1-24 Ay	59	40,7
	25-60 Ay	37	25,5
	61 Ay ve üstü	54	33,8
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.8. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 59'u (%40,7) 1-24 ay arası, 37'si (%25,5) 25-60 arası, 54'ü (%33,8) 61 ay ve üstü süresi aralığında Ceza İnfaz Kurumunda cezalarını infaz ettiği görülmektedir.

Tablo 4.3.9. Tahliye Olma Süresi Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Tahliye Olma Süresi	1-24 Ay	37	25,5
	25-60 Ay	62	42,8
	61 Ay ve üstü	51	31,7
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.9. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 37'si (%25,5) 1-24 ay arası, 62'si (%42,8) 25-60 ay arası, 51'i (%31,7) 61 ay ve üstü süresi aralığında cezalarını tamamlayarak, tahliye hakkına sahip olacağı görülmektedir.

Tablo 4.3.10. Disiplin Cezası Aldınız Mı Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Disiplin Cezası Aldınız Mı	Evet	11	7,6
	Hayır	134	92,4
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.10. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 11'i (%7,6) disiplin cezası aldığı görülmektedir. Ayrıca cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan 134 (%92,4) kişinin disiplin cezası almadığı görülmüştür.

Tablo 4.3.11. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Kursa Katılım Durumu	Evet	89	61,4
	Hayır	56	38,6
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.11. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 89'u (%61,4) cezaevindeki kurslara katıldığı, 56'sı (%38,6) kurslara katılmadığı görülmektedir.

Tablo 4.3.12. Ziyaretçi Durumu Bilgilerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

		Frekans (n)	Yüzde (%)
Ziyaretçisinin Gelme Durumu	Her hafta	104	71,7
	Ayda bir	14	9,7
	Seyrek	27	18,6
	Toplam	145	100,0

Tablo 4.3.12. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin 104'ü (%71,7) her hafta, 14'ü (%9,7) ayda bir, 27'si (%18,6) seyrek (bir aydan daha uzun) ziyaretçisinin geldiği görülmektedir.

Tablo 4.3.13. Uyuşturucu Suçundan Hüküm Almış Kişilerin Demografik Bilgilerine İlişkin Aldıkları Ortalama ve Standart Puanları İle Minimum ve Maksimum Değerleri

Frekans (n) = 145	Ortalama Puan	Standart Sapma	Minimum	Maksimum
Yaş	36,12	10,78	18	70
Alınan Ceza Süresi (Ay)	171,59	138,329	9	1236
Cezaevinde Kaldığı Süre (Ay)	46,88	35,572	1	192
Tahliyesine Kalan Süre (Ay)	64,23	67,350	1	528

Tablo 4.3.13. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin yaş ortalamaları 36,12; standart sapması 10,78 ve yaş aralığı değerleri 18-70 olarak değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin almış oldukları ceza sürelerinin ortalaması 171,59 ay; standart sapması 138,329 ve aldıkları ceza süreleri 9- 1236 ay aralığında görülmektedir.

Hükümlülerin cezaevinde buldukları (kaldıkları) sürelerin ortalaması 46,88 ay; standart sapması 35,572 ve cezaevinde buldukları süre 1-192 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

Hükümlülerin cezaevinden tahliye olma haklarına ulaşabilmeleri için gerekli olan sürenin ortalaması 64,23 ay; standart sapması 67,350 ve tahliye olmaları 1- 528 ay aralığında değiştiği görülmektedir.

4.4. Uyuşturucu Suçlusu Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Ölçek Puanlarına Yönelik Grup Karşılaştırmaları Bulgular

Tablo 4.4.1. Yaş Gruplarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	yaş grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	ergen <25	19	76,11	2	3,758	0,152
	yetişkin 25-40	102	103,35			
	olgun >41	79	102,68			
	Total	200				
Kendine Güvensizlik(Çaresizlik)	ergen <25	19	86,45	2	2,946	0,229
	yetişkin 25-40	102	106,90			
	olgun >41	79	95,61			
	Total	200				
İyimser Yaklaşım	ergen <25	19	111,08	2	1,859	0,394
	yetişkin 25-40	102	95,50			
	olgun >41	79	104,42			
	Total	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	ergen <25	19	97,11	2	5,584	0,061
	yetişkin 25-40	102	92,13			
	olgun >41	79	112,12			
	Total	200				
Sosyal Destek Arama	ergen <25	19	106,18	2	3,402	0,182
	yetişkin 25-40	102	106,45			
	olgun >41	79	91,45			
	Total	200				
SUKDÖ	ergen <25	19	105,00	2	0,209	0,900
	yetişkin 25-40	102	101,11			
	olgun >41	79	98,63			
	Total	200				

Kruskal Wallis Test

Tablo 4.4.1. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı yaş grubuna (ergen, yetişkin, olgun) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı yaş gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.2. Eğitim Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	eğitim grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	İlkokul	82	116,96	2	11,501	,003
	ortaokul	68	91,03			
	Lise ve üstü	50	86,38			
	toplam	200				
Kendine Güvensizlik (Çaresizlik)	İlkokul	82	113,04	2	8,001	,018
	ortaokul	68	97,26			
	Lise ve üstü	50	84,34			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	İlkokul	82	103,30	2	1,149	,563
	ortaokul	68	94,57			
	Lise ve üstü	50	103,98			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	İlkokul	82	106,36	2	3,256	,196
	ortaokul	68	90,45			
	Lise ve üstü	50	104,56			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	İlkokul	82	98,04	2	,362	,835
	ortaokul	68	100,85			
	Lise ve üstü	50	104,06			
	toplam	200				
SUKDÖ	İlkokul	82	95,63	2	,999	,607
	ortaokul	68	104,43			
	Lise ve üstü	50	103,14			
	toplam	200				

Tablo 4.4.2. incelendiğinde, uyuşturucu uçundan hükümlü bulunan kişilerin 3 farklı eğitim durumu grubuna (ilkokul, ortaokul, lise ve üstü) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı eğitim gruplarındaki kişilerin Boyun Eğici Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=11,501$; $p=0,003$; $p<0,05$]. Ayrıca farklı eğitim gruplarındaki kişilerin Kendine Güvensiz Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) da anlamlı bir fark görülmüştür [$\chi^2(2)=8,001$; $p=0,018$; $p<0,05$].

Tablo 4.4.3. Medeni Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Medeni durumu grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evli	123	102,61	2	5,040	,080
	bekar	54	87,91			
	boşanmış	23	118,76			
	toplam	200				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evli	123	103,06	2	9,046	,011
	bekar	54	83,95			
	boşanmış	23	125,65			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	evli	123	105,99	2	4,660	,097
	bekar	54	97,06			
	boşanmış	23	79,22			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	evli	123	106,37	2	3,415	,181
	bekar	54	91,15			
	boşanmış	23	91,04			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	evli	123	97,91	2	1,324	,516
	bekar	54	101,31			
	boşanmış	23	112,48			
	toplam	200				
SUKDÖ	evli	123	100,50	2	1,560	,458
	bekar	54	95,13			
	boşanmış	23	113,11			
	toplam	200				

Tablo 4.4.3. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 3 farklı medeni durumu grubuna (evli, bekar, boşanmış) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı medeni durum gruplarındaki kişilerin Kendini Güvensiz Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=9,046$; $p=0,011$; $p<0,05$].

Tablo 4.4.4. Çocuk Sayısı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Çocuk sayısı grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	yok	64	90,32	2	3,938	,140
	1-3 çocuk	104	102,53			
	4 ve üstü çocuk	32	114,25			
	toplam	200				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	yok	64	86,12	2	6,558	,038
	1-3 çocuk	104	104,95			
	4 ve üstü çocuk	32	114,81			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	yok	64	102,02	2	1,464	,481
	1-3 çocuk	104	96,62			
	4 ve üstü çocuk	32	110,06			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	yok	64	93,95	2	1,449	,484
	1-3 çocuk	104	104,79			
	4 ve üstü çocuk	32	99,66			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	yok	64	103,33	2	,305	,859
	1-3 çocuk	104	99,85			
	4 ve üstü çocuk	32	96,95			
	toplam	200				
SUKDÖ	yok	64	100,89	2	,275	,871
	1-3 çocuk	104	98,88			
	4 ve üstü çocuk	32	104,97			
	toplam	200				

Tablo 4.4.4. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişilerin 3 farklı çocuk sayısı grubuna (yok, 1-3 çocuk, 4 ve üstü çocuk) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı çocuk sayısı gruplarındaki kişilerin Kendini Güvensiz Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=6,558$; $p=0,038$; $p<0,05$].

Tablo 4.4.5. Ceza Süreleri Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Ceza süreleri grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	0-5 (yıl)	39	95,33	2	,390	,823
	5-10 (yıl)	75	101,91			
	10 ve üstü (yıl)	86	101,61			
	toplam	200				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	0-5 (yıl)	39	105,83	2	,455	,797
	5-10 (yıl)	75	100,19			
	10 ve üstü (yıl)	86	98,35			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	0-5 (yıl)	39	95,64	2	1,884	,390
	5-10 (yıl)	75	107,54			
	10 ve üstü (yıl)	86	96,56			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	0-5 (yıl)	39	104,82	2	2,194	,334
	5-10 (yıl)	75	92,82			
	10 ve üstü (yıl)	86	105,24			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	0-5 (yıl)	39	100,88	2	,058	,334
	5-10 (yıl)	75	101,53			
	10 ve üstü (yıl)	86	99,43			
	toplam	200				
SUKDÖ	0-5 (yıl)	39	96,00	2	2,864	,239
	5-10 (yıl)	75	93,77			
	10 ve üstü (yıl)	86	108,41			
	toplam	200				

Tablo 4.4.5. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı ceza süreleri grubuna (0-5 yıl, 5-10 yıl, 10 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı ceza süreleri gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.6. Cezaevinde Kalma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Cezaevinde kalma süresi grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	0-1 (yıl)	57	104,89	2	,610	,737
	1-5 (yıl)	89	100,20			
	5 ve üstü (yıl)	54	96,36			
	toplam	200				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	0-1 (yıl)	57	111,41	2	4,311	,116
	1-5 (yıl)	89	100,70			
	5 ve üstü (yıl)	54	88,66			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	0-1 (yıl)	57	105,88	2	1,444	,486
	1-5 (yıl)	89	101,46			
	5 ve üstü (yıl)	54	93,24			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	0-1 (yıl)	57	109,86	2	2,486	,289
	1-5 (yıl)	89	94,67			
	5 ve üstü (yıl)	54	100,23			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	0-1 (yıl)	57	103,11	2	,545	,761
	1-5 (yıl)	89	97,23			
	5 ve üstü (yıl)	54	103,13			
	toplam	200				
SUKDÖ	0-1 (yıl)	57	100,98	2	,015	,993
	1-5 (yıl)	89	99,95			
	5 ve üstü (yıl)	54	100,90			
	toplam	200				

Tablo 4.4.6. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı cezaevinde kalma süresi grubuna (0-1 yıl, 1-5 yıl, 5 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı cezaevinde kalma süresi gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.7. Daha Önce Bir Suç İşleme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Daha önce suç işleme grup	N	Sıra Ort.	u	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evet	112	103,01	4647,0	,488
	hayır	88	97,31		
	toplam	200			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evet	112	98,20	4670,5	,520
	hayır	88	103,43		
	toplam	200			
İyimser Yaklaşım	evet	112	100,43	4920,5	,985
	hayır	88	100,59		
	toplam	200			
Kendine Güvenli Yaklaşım	evet	112	102,56	4697,5	,563
	hayır	88	97,88		
	toplam	200			
Sosyal Destek Arama	evet	112	95,71	4392,0	,173
	hayır	88	106,59		
	toplam	200			
SUKDÖ	evet	112	97,21	4560,0	,365
	hayır	88	104,68		
	toplam	200			

Tablo 4.4.7. incelendiğinde, hükümlülerin daha önce bir suç işleme durumlarına göre her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda daha önce suça karışmış kişilerle ölçek puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.8. Daha Önce Cezaevine Girme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Daha önce cezaevinde girme grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	Hayır	87	96,83	3	1,971	,578
	0-2 (yıl)	67	105,75			
	2-5 (yıl)	38	95,78			
	5 ve üstü (yıl)	8	118,88			
	toplam	200				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	Hayır	87	101,90	3	1,548	,671
	0-2 (yıl)	67	103,95			
	2-5 (yıl)	38	95,45			
	5 ve üstü (yıl)	8	80,44			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	Hayır	87	99,55	3	3,782	,286
	0-2 (yıl)	67	94,14			
	2-5 (yıl)	38	115,61			
	5 ve üstü (yıl)	8	92,38			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	Hayır	87	95,51	3	3,705	,295
	0-2 (yıl)	67	97,31			
	2-5 (yıl)	38	114,51			
	5 ve üstü (yıl)	8	114,88			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	Hayır	87	106,91	3	4,821	,185
	0-2 (yıl)	67	92,37			
	2-5 (yıl)	38	105,93			
	5 ve üstü (yıl)	8	73,06			
	toplam	200				
SUKDÖ	Hayır	87	101,37	3	,856	,836
	0-2 (yıl)	67	103,46			
	2-5 (yıl)	38	92,92			
	5 ve üstü (yıl)	8	102,19			
	toplam	200				

Tablo 4.4.8. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 4 farklı daha önce cezaevine girme grubuna (Hayır, 0-2 yıl, 2-5 yıl, 5 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı daha önce cezaevine girme gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.9. Tahliye Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Tahliye olma süresi grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	0-2 (yıl)	59	96,71	2	,493	,781
	2-5 (yıl)	99	103,24			
	5 ve üstü (yıl)	42	99,37			
	toplam	200				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	0-2 (yıl)	59	92,08	2	3,053	,217
	2-5 (yıl)	99	107,60			
	5 ve üstü (yıl)	42	95,60			
	toplam	200				
İyimser Yaklaşım	0-2 (yıl)	59	96,16	2	,035	,983
	2-5 (yıl)	99	103,30			
	5 ve üstü (yıl)	42	100,00			
	toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	0-2 (yıl)	59	99,40	2	5,635	,060
	2-5 (yıl)	99	100,78			
	5 ve üstü (yıl)	42	101,39			
	toplam	200				
Sosyal Destek Arama	0-2 (yıl)	59	92,45	2	,545	,761
	2-5 (yıl)	99	97,79			
	5 ve üstü (yıl)	42	118,20			
	toplam	200				
SUKDÖ	0-2 (yıl)	59	101,84	2	,928	,629
	2-5 (yıl)	99	96,96			
	5 ve üstü (yıl)	42	106,96			
	toplam	200				

Tablo 4.4.9. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı Tahliye Olma Süresi grubuna (0-2 yıl, 2-5 yıl, 5 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı tahliye olma süresi gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.10. Suç Türü Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	suç türü grup	N	Sıra Ort.	u	p
Boyun Eğici Yaklaşım	uyuşturucu	200	176,07	13887,0	,501
	cinsel	145	168,77		
	toplam	345			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	uyuşturucu	200	180,46	13009,0	,102
	cinsel	145	162,72		
	toplam	345			
İyimser Yaklaşım	uyuşturucu	200	168,97	13694,5	,367
	cinsel	145	178,56		
	toplam	345			
Kendine Güvenli Yaklaşım	uyuşturucu	200	165,07	12914,5	,078
	cinsel	145	183,93		
	toplam	345			
Sosyal Destek Arama	uyuşturucu	200	164,17	12734,5	,047
	cinsel	145	185,18		
	toplam	345			
SUKDÖ	uyuşturucu	200	172,96	14491,0	,992
	cinsel	145	173,06		
	toplam	345			

Tablo 4.4.10. incelendiğinde, hükümlülerin suç türü durumlarına göre her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda suç türleri arasında p değeri (0,047) 0,05'ten küçük olduğundan, Sosyal Destek Arama alt ölçeğine ilişkin anlamlı bir fark bulunmuştur (U=12734,5; p=0,047; p<0,05).

Tablo 4.4.11. Disiplin Cezası Alma Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Disiplin ceza alma grup	N	Sıra Ort.	U	
				U	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evet	25	89,52	1913,0	,309
	hayır	175	102,07		
	toplam	200			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evet	25	88,92	1898,0	,284
	hayır	175	102,15		
	toplam	200			
İyimser Yaklaşım	evet	25	88,24	1881,0	,244
	hayır	175	102,25		
	toplam	200			
Kendine Güvenli Yaklaşım	evet	25	88,46	1886,5	,257
	hayır	175	102,22		
	toplam	200			
Sosyal Destek Arama	evet	25	103,36	2166,0	,785
	hayır	175	100,09		
	toplam	200			
SUKDÖ	evet	25	94,84	1546,0	,118
	hayır	175	104,17		
	toplam	200			

Tablo 4.4.11. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin disiplin cezası alma durumuna göre, her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalar neticesinde hükümlülerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.4.12. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Cezaevi kursa katılım grup	N	Sıra Ort.	U	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evet	120	93,85	4002,0	,046
	hayır	80	110,48		
	toplam	200			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evet	120	92,80	3888,5	,023
	hayır	80	111,89		
	toplam	200			
İyimser Yaklaşım	evet	120	104,65	4302,5	,202
	hayır	80	94,28		
	toplam	200			
Kendine Güvenli Yaklaşım	evet	120	104,33	4340,5	,243
	hayır	80	94,76		
	toplam	200			
Sosyal Destek Arama	evet	120	101,53	4676,5	,751
	hayır	80	98,96		
	toplam	200			
SUKDÖ	evet	120	108,23	3872,0	,021
	hayır	80	88,90		
	toplam	200			

Tablo 4.4.12. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hüküm almış kişilerin cezaevindeki kurslara katılım durumuna göre, her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda cezaevindeki kurslara katılım durumları arasında p değeri (0,046) 0,05'ten küçük olduğundan, Boyun Eğici Yaklaşım alt ölçeğine ilişkin anlamlı bir fark bulunmuştur (U=4002,0; p=0,046; p<0,05).

Ayrıca yine kurslara katılım durumları arasında p değeri (0,023) 0,05'ten küçük olduğundan, Kendine Güvensiz (Çaresiz) Yaklaşım alt ölçeğine ilişkin anlamlı fark bulunmuştur (U=3888,5; p=0,023; p<0,05).

Son olarak kurslara katılım durumları arasında p değeri (0,021) 0,05'tn küçük olduğunda, SUKDÖ'ne ilişkin anlamlı bir fark bulunmuştur (U=3872,0; p=0,021; p<0,05).

Tablo 4.4.13. Ziyaretçi Gelme Sıklığı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Ziyaretçi gelme sıklığı grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	Her hafta	129	96,12	2	2,097	,350
	Ayda bir	25	108,40			
	Seyrek	46	108,50			
	Toplam	200				
Kendine Güvensizlik(Çaresizlik)	Her hafta	129	96,71	2	2,174	,337
	Ayda bir	25	100,12			
	Seyrek	46	111,13			
	Toplam	200				
İyimser Yaklaşım	Her hafta	129	100,03	2	,529	,768
	Ayda bir	25	94,92			
	Seyrek	46	104,85			
	Toplam	200				
Kendine Güvenli Yaklaşım	Her hafta	129	107,98	2	6,647	,036
	Ayda bir	25	81,56			
	Seyrek	46	89,80			
	Toplam	200				
Sosyal Destek Arama	Her hafta	129	103,90	2	1,638	,441
	Ayda bir	25	89,38			
	Seyrek	46	97,00			
	Toplam	200				
SUKDÖ	Her hafta	129	101,87	2	,703	,704
	Ayda bir	25	91,44			
	Seyrek	46	101,58			
	Toplam	200				

Tablo 4.4.13. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı ziyaretçi gelme sıklığı grubuna (her hafta, ayda bir, seyrek) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı ziyaretçi gelme sıklığı gruplarındaki kişilerin Kendine Güvenli Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=6,647$; $p=0,036$; $p<0,05$].

4.5.Cinsel İstismar Suçlusu Hükümlülerin Demografik Bilgilerine İlişkin Ölçek Puanlarına Yönelik Grup Karşılaştırmaları Bulguları

Tablo 4.5.1. Yaş Gruplarına Göre Hükümlülerin SBCTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	yaş grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	ergen <25	23	84,24	2	2,549	,280
	yetişkin 25-40	79	68,75			
	olgun >41	43	74,79			
	Total	145				
Kendine Güvensizlik(Çaresizlik)	ergen <25	23	71,72	2	1,653	,438
	yetişkin 25-40	79	69,67			
	olgun >41	43	79,80			
	Total	145				
İyimser Yaklaşım	ergen <25	23	81,52	2	9,524	,009
	yetişkin 25-40	79	63,44			
	olgun >41	43	86,00			
	Total	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	ergen <25	23	72,74	2	5,681	,058
	yetişkin 25-40	79	66,45			
	olgun >41	43	85,17			
	Total	145				
Sosyal Destek Arama	ergen <25	23	78,83	2	1,976	,372
	yetişkin 25-40	79	75,17			
	olgun >41	43	65,90			
	Total	145				
SUKDÖ	ergen <25	23	75,43	2	3,686	,158
	yetişkin 25-40	79	67,23			
	olgun >41	43	82,30			
	Total	145				

Tablo 4.5.1. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı yaş grubuna (ergen, yetişkin, olgun) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı yaş gruplarındaki kişilerin İyimser Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=9,524$; $p=0,009$; $p<0,05$].

Tablo 4.5.2. Eğitim Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	eğitim grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	İlkokul	54	80,54	2	4,980	,083
	ortaokul	50	74,41			
	Lise ve üstü	41	61,35			
	toplam	145				
Kendine Güvensizlik (Çaresizlik)	İlkokul	54	78,75	2	1,640	,441
	ortaokul	50	70,15			
	Lise ve üstü	41	68,90			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	İlkokul	54	78,94	2	1,799	,407
	ortaokul	50	69,17			
	Lise ve üstü	41	69,84			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	İlkokul	54	75,21	2	,736	,692
	ortaokul	50	68,93			
	Lise ve üstü	41	75,05			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	İlkokul	54	72,10	2	,610	,737
	ortaokul	50	76,47			
	Lise ve üstü	41	69,95			
	toplam	145				
SUKDÖ	İlkokul	54	64,93	2	10,912	,004
	ortaokul	50	66,72			
	Lise ve üstü	41	91,29			
	toplam	145				

Tablo 4.5.2. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişilerin 3 farklı eğitim durumu grubuna (ilkokul, ortaokul, lise ve üstü) ayrılarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı eğitim gruplarındaki kişilerin SUKDÖ puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=10,912$; $p=0,004$; $p<0,05$].

Tablo 4.5.3. Medeni Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Medeni durumu grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evli	71	75,38	2	1,757	,416
	bekar	57	73,75			
	boşanmış	17	60,53			
	toplam	145				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evli	71	80,21	2	4,364	,113
	bekar	57	64,76			
	boşanmış	17	70,50			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	evli	71	74,89	2	1,246	,536
	bekar	57	68,63			
	boşanmış	17	79,74			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	evli	71	74,42	2	1,603	,449
	bekar	57	68,48			
	boşanmış	17	82,24			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	evli	71	65,51	2	4,677	,096
	bekar	57	79,71			
	boşanmış	17	81,79			
	toplam	145				
SUKDÖ	evli	71	72,06	2	1,631	,443
	bekar	57	70,57			
	boşanmış	17	85,06			
	toplam	145				

Tablo 4.5.3. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişilerin 3 farklı medeni durumu grubuna (evli, bekar, boşanmış) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı medeni durum gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.5.4. Çocuk Sayısı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Çocuk sayısı grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	yok	71	72,57	2	3,455	,178
	1-3 çocuk	56	68,29			
	4 ve üstü çocuk	18	89,33			
	toplam	145				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	yok	71	66,92	2	6,274	,043
	1-3 çocuk	56	73,78			
	4 ve üstü çocuk	18	94,56			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	yok	71	67,31	2	3,447	,178
	1-3 çocuk	56	76,04			
	4 ve üstü çocuk	18	85,97			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	yok	71	67,98	2	2,042	,360
	1-3 çocuk	56	77,71			
	4 ve üstü çocuk	18	78,17			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	yok	71	78,35	2	8,891	,012
	1-3 çocuk	56	74,77			
	4 ve üstü çocuk	18	46,39			
	toplam	145				
SUKDÖ	yok	71	70,90	2	1,826	,401
	1-3 çocuk	56	78,38			
	4 ve üstü çocuk	18	64,56			
	toplam	145				

Tablo 4.5.4. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişilerin 3 farklı çocuk sayısı grubuna (yok, 1-3 çocuk, 4 ve üstü çocuk) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı çocuk sayısı gruplarındaki kişilerin Kendini Güvensiz Yaklaşım alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark görülmektedir [$\chi^2(2)=6,274$; $p=0,043$; $p<0,05$]. Ayrıca çocuk sayısı gruplarındaki kişilerin Sosyal Destek Arama alt ölçeği puanları arasında (istatistiksel olarak) da anlamlı bir fark görülmüştür [$\chi^2(2)=8,891$; $p=0,012$; $p<0,05$].

Tablo 4.5.5. Ceza Süreleri Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Ceza süreleri grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	0-5 (yıl)	54	80,43	2	3,942	,139
	5-10 (yıl)	48	73,21			
	10 ve üstü (yıl)	43	63,44			
	toplam	145				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	0-5 (yıl)	54	74,91	2	,309	,857
	5-10 (yıl)	48	70,36			
	10 ve üstü (yıl)	43	73,55			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	0-5 (yıl)	54	77,70	2	1,382	,501
	5-10 (yıl)	48	72,29			
	10 ve üstü (yıl)	43	67,88			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	0-5 (yıl)	54	65,80	2	2,778	,249
	5-10 (yıl)	48	79,02			
	10 ve üstü (yıl)	43	75,33			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	0-5 (yıl)	54	67,77	2	5,018	,081
	5-10 (yıl)	48	68,36			
	10 ve üstü (yıl)	43	84,74			
	toplam	145				
SUKDÖ	0-5 (yıl)	54	72,54	2	,528	,768
	5-10 (yıl)	48	76,27			
	10 ve üstü (yıl)	43	69,93			
	toplam	145				

Tablo 4.5.5. incelendiğinde, uyuşturucu suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı ceza süreleri grubuna (0-5 yıl, 5-10 yıl, 10 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı ceza süreleri gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.5.6. Cezaevinde Kalma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Cezaevinde kalma süresi grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	0-1 (yıl)	32	79,56	2	1,115	,573
	1-5 (yıl)	64	72,27			
	5 ve üstü (yıl)	49	69,67			
	toplam	145				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	0-1 (yıl)	32	71,31	2	2,437	,296
	1-5 (yıl)	64	78,79			
	5 ve üstü (yıl)	49	66,54			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	0-1 (yıl)	32	72,17	2	1,903	,386
	1-5 (yıl)	64	77,89			
	5 ve üstü (yıl)	49	67,15			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	0-1 (yıl)	32	68,36	2	,588	,745
	1-5 (yıl)	64	73,39			
	5 ve üstü (yıl)	49	75,52			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	0-1 (yıl)	32	71,19	2	,789	,674
	1-5 (yıl)	64	70,67			
	5 ve üstü (yıl)	49	77,22			
	toplam	145				
SUKDÖ	0-1 (yıl)	32	75,16	2	,757	,685
	1-5 (yıl)	64	75,17			
	5 ve üstü (yıl)	49	68,76			
	toplam	145				

Tablo 4.5.6. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı cezaevinde kalma süresi grubuna (0-1 yıl, 1-5 yıl, 5 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı cezaevinde kalma süresi gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.5.7. Daha Önce Bir Suç İşleme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Daha önce suç işleme grup	N	Sıra Ort.	U	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evet	61	71,03	2444,0	,630
	hayır	84	74,43		
	toplam	145			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evet	61	72,43	2527,0	,888
	hayır	84	73,42		
	toplam	145			
İyimser Yaklaşım	evet	61	68,12	2264,5	,224
	hayır	84	76,54		
	toplam	145			
Kendine Güvenli Yaklaşım	evet	61	70,43	24055	,525
	hayır	84	74,86		
	toplam	145			
Sosyal Destek Arama	evet	61	71,25	2455,5	,662
	hayır	84	74,27		
	toplam	145			
SUKDÖ	evet	61	72,69	2543,0	,939
	hayır	84	73,23		
	toplam	145			

Mann-Whitney U Test

Tablo 4.5.7. incelendiğinde, hükümlülerin daha önce bir suç işleme durumlarına göre her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda daha önce suça karışmış kişilerle ölçek puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.5.8. Daha Önce Cezaevine Girme Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Daha önce cezaevinde girme grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	Hayır	82	74,49	3	2,161	,540
	0-2 (yıl)	32	67,25			
	2-5 (yıl)	18	82,50			
	5 ve üstü (yıl)	13	64,58			
	toplam	145				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	Hayır	82	72,90	3	8,061	,055
	0-2 (yıl)	32	70,94			
	2-5 (yıl)	18	93,36			
	5 ve üstü (yıl)	13	50,54			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	Hayır	82	77,41	3	4,317	,229
	0-2 (yıl)	32	60,50			
	2-5 (yıl)	18	78,22			
	5 ve üstü (yıl)	13	68,73			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	Hayır	82	75,74	3	2,687	,442
	0-2 (yıl)	32	67,84			
	2-5 (yıl)	18	79,47			
	5 ve üstü (yıl)	13	59,42			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	Hayır	82	75,80	3	1,160	,763
	0-2 (yıl)	32	68,97			
	2-5 (yıl)	18	66,47			
	5 ve üstü (yıl)	13	74,31			
	toplam	145				
SUKDÖ	Hayır	82	73,56	3	,484	,922
	0-2 (yıl)	32	68,94			
	2-5 (yıl)	18	77,00			
	5 ve üstü (yıl)	13	73,92			
	toplam	145				

Tablo 4.5.8. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan

kişileri 4 farklı daha önce cezaevine girme grubuna (Hayır, 0-2 yıl, 2-5 yıl, 5 ve üstü yıl) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı daha önce cezaevine girme gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.5.9. Tahliye Olma Süresi Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Tahliye olma süresi grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	0-2 (yıl)	37	76,27	2	,773	,679
	2-5 (yıl)	62	74,26			
	5 ve üstü (yıl)	46	68,67			
	toplam	145				
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	0-2 (yıl)	37	60,64	2	4,504	,105
	2-5 (yıl)	62	78,71			
	5 ve üstü (yıl)	46	75,25			
	toplam	145				
İyimser Yaklaşım	0-2 (yıl)	37	64,36	2	3,625	,163
	2-5 (yıl)	62	80,06			
	5 ve üstü (yıl)	46	70,43			
	toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	0-2 (yıl)	37	66,19	2	1,361	,506
	2-5 (yıl)	62	74,84			
	5 ve üstü (yıl)	46	76,00			
	toplam	145				
Sosyal Destek Arama	0-2 (yıl)	37	69,95	2	,635	,728
	2-5 (yıl)	62	72,01			
	5 ve üstü (yıl)	46	76,79			
	toplam	145				
SUKDÖ	0-2 (yıl)	37	79,70	2	,1,826	,401
	2-5 (yıl)	62	68,10			
	5 ve üstü (yıl)	46	74,21			
	toplam	145				

Tablo 4.5.9. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı Tahliye Olma Süresi grubuna (0-2 yıl, 2-5 yıl, 5 ve üstü yıl) ayırarak,

her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı tahliye olma süresi gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo. 4.5.10. Suç Türüne Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	suç türü grup	N	Sıra Ort.	U	p
Boyun Eğici Yaklaşım	uyuşturucu	200	176,07	13887,0	,501
	cinsel	145	168,77		
	toplam	345			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	uyuşturucu	200	180,46	13009,0	,102
	cinsel	145	162,72		
	toplam	345			
İyimser Yaklaşım	uyuşturucu	200	168,97	13694,5	,367
	cinsel	145	178,56		
	toplam	345			
Kendine Güvenli Yaklaşım	uyuşturucu	200	165,07	12914,5	,078
	cinsel	145	183,93		
	toplam	345			
Sosyal Destek Arama	uyuşturucu	200	164,17	12734,5	,047
	cinsel	145	185,18		
	toplam	345			
SUKDÖ	uyuşturucu	200	172,96	14491,0	,992
	cinsel	145	173,06		
	toplam	345			

Tablo 4.5.10. incelendiğinde, hükümlülerin suç türü durumlarına göre, her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalarda suç türleri arasında p değeri (0,047) 0,05'ten küçük olduğundan, Sosyal Destek Arama alt ölçeğine ilişkin anlamlı bir fark bulunmuştur (U=12734,5; p=0,047; p<0,05).

4.5.11. Disiplin Cezası Alma Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Disiplin ceza alma grup	N	Sıra Ort.	u	p
Boyun Eğici Yaklaşım	evet	11	74,55	720,0	,899
	hayır	134	72,87		
	toplam	145			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evet	11	74,77	715,5	,884
	hayır	134	72,85		
	toplam	145			
İyimser Yaklaşım	evet	11	54,32	531,5	,118
	hayır	134	74,53		
	toplam	145			
Kendine Güvenli Yaklaşım	evet	11	67,86	680,5	,669
	hayır	134	73,42		
	toplam	145			
Sosyal Destek Arama	evet	11	74,05	725,5	,930
	hayır	134	72,91		
	toplam	145			
SUKDÖ	evet	11	57,09	452,5	,133
	hayır	134	75,13		
	toplam	145			

Tablo 4.5.11. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin disiplin cezası alma durumuna göre, her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalar neticesinde hükümlülerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

4.5.12. Cezaevindeki Kurslara Katılım Durumuna Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Cezaevi kursa katılım grup	N	Sıra Ort.	u p	
Boyun Eğici Yaklaşım	evet	89	76,70	2163,5	,180
	hayır	56	67,13		
	toplam	145			
Kendine Güvensiz (Çaresizlik)	evet	89	77,01	2135,5	,147
	hayır	56	66,63		
	toplam	145			
İyimser Yaklaşım	evet	89	77,05	2131,5	,135
	hayır	56	66,56		
	toplam	145			
Kendine Güvenli Yaklaşım	evet	89	78,35	2016,0	,051
	hayır	56	64,50		
	toplam	145			
Sosyal Destek Arama	evet	89	73,28	2467,0	,917
	hayır	56	72,55		
	toplam	145			
SUKDÖ	evet	89	75,29	2288,0	,407
	hayır	56	69,36		
	toplam	145			

Tablo 4.5.12. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hüküm almış kişilerin cezaevindeki kursa katılım durumlarına göre, her hangi bir ölçek puanlarına ilişkin olarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan karşılaştırmalar neticesinde kursa katılım durumlarının ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Tablo 4.5.13. Ziyaretçi Gelme Sıklığı Durumlarına Göre Hükümlülerin SBÇTÖ ve SUKDÖ Ortalamaları

Ölçek faktörleri	Ziyaretçi gelme sıklığı grup	N	Sıra Ort.	SD	χ^2	p
Boyun Eğici Yaklaşım	Her hafta	104	72,49	2	2,166	,339
	Ayda bir	15	86,80			
	Seyrek	26	67,08			
	Toplam	145				
Kendine Güvensizlik(Çaresizlik)	Her hafta	104	71,82	2	2,421	,298
	Ayda bir	15	88,57			
	Seyrek	26	68,73			
	Toplam	145				
İyimser Yaklaşım	Her hafta	104	74,30	2	,458	,795
	Ayda bir	15	67,13			
	Seyrek	26	71,19			
	Toplam	145				
Kendine Güvenli Yaklaşım	Her hafta	104	74,35	2	1,265	,531
	Ayda bir	15	61,60			
	Seyrek	26	74,17			
	Toplam	145				
Sosyal Destek Arama	Her hafta	104	76,08	2	2,213	,331
	Ayda bir	15	62,07			
	Seyrek	26	66,98			
	Toplam	145				
SUKDÖ	Her hafta	104	77,84	2	5,533	,063
	Ayda bir	15	67,60			
	Seyrek	26	56,75			
	Toplam	145				

Tablo 4.5.13. incelendiğinde, cinsel istismar suçundan hükümlü bulunan kişileri 3 farklı Ziyaretçi Gelme Sıklığı grubuna (her hafta, ayda bir, seyrek) ayırarak, her hangi bir ölçek puanına göre gruplar arası farklılığın varlığı araştırılmıştır. Farklı ziyaretçi gelme sıklığı gruplarındaki kişilerin ölçek puanları arasında (istatistiksel olarak) anlamlı bir fark bulunamamıştır.

5. TARTIŞMA VE YORUM

5.1. Tartışma

Bu araştırmada CİK'te kalmakta olan hükümlülerin bazı değişkenlerle ölçek puanları arasında bir ilişkinin olup olmadığını saptanmak istenmiştir.

5.1.1. Yaşa Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Araştırmada yer alan Uyuşturucu Suçu (US) ve Cinsel İstismar (Cİ) suçlarından ceza almış 345 hükümlünün (US:200; Cİ:145) yaş ortalaması 37,82 (US: 39,06; Cİ: 36,16) olarak bulunmuştur (Tablo 4.1.10., Tablo 4.2.13., Tablo 4.3.12.). Hükümlülerin yaşları üç farklı şekilde gruplandırılmıştır. Bu gruplar ergen (18-25 yaş arası), yetişkin (26-40 yaş arası) ve olgun (41 yaş ve üzeri) şeklinde sınıflandırılmıştır.

CİK' te hükümlü bulunan ergen grup sayısı 42 (US: 19; Cİ: 23) kişi ve genel dağılım içerisinde %12,20 (US: % 9,5; Cİ: %15,9) oranında yer almaktadır (Tablo 4.2.1., Tablo 4.3.1.). Örneklem içerisinde ergenlerin yüzdesi diğer yaş grupları arasında çok düşük bir oranda kaldığı görülmektedir.

CİK'te hükümlü bulunan yetişkin grup sayısı 182 (US: 103; Cİ: 74) kişi ve genel dağılım içerisinde %52,75 (US: %51; Cİ: %54,4) oranında yer almaktadır. Örneklem içerisinde yetişkinlerin oranı toplam hükümlülerin yarısından biraz fazlasını temsil ettiği görülmektedir.

CİK'te hükümlü bulunan olgun grup sayısı 121 (US: 78; Cİ: 43) kişi ve genel dağılım içerisinde %35,02 (US: %39,5; Cİ: %29,7) oranında yer almaktadır. Örneklem içerisinde yetişkin yaş grubundan sonra en yoğun yaş aralığını temsil ettiği görülmektedir.

Özdemir'in (2009) yaptığı çalışmada hükümlülerin 33'ü (%33) 16-25 yaş aralığı, 48'i (%48) 26-40 yaş aralığı, 19'u (%19) da 41 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Gölge ve arkadaşlarının (2006) yaptığı çalışmada 16 yaşından küçük çocuğa yönelik cinsel istismar ve 16 yaşından büyük yetişkine yönelik cinsel saldırı şeklinde değerlendirilerek incelenmiştir. Elde edilen bulgularda çocuğa yönelik cinsel istismar yaş ortalaması 32.33 (SD: 10.67); yetişkine yönelik cinsel saldırı yaş ortalaması

33.28 (SD: 8.52) bulunmuştur.

Akgün'ün (2012) kadın hükümlülerle yaptığı çalışmada %26,9'u 18-25 yaş aralığında, %55,4'ü 26-45 yaş aralığında ve %17,7'si 46 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Kaya ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmada erkek hükümlülerin yaş ortalaması 31,44 olarak görülmektedir.

Topsakal'ın (2007) yaptığı çalışmada hükümlülerin %71,2'si 24-41 yaş aralığında olduğu, %12,5'i 18-23 yaş aralığında ve %16,3'ü 41 ve üstü yaş aralığında olduğu görülmektedir. Yapılan çalışmalarda hükümlülerin yaş ortalamaları incelendiğinde çok büyük farklı aralıklar yer almadığı görülmektedir. Adalet Bakanlığı'nın adli istatistiklerine (erkek hükümlüler) bakıldığında 24-40 yaş aralığında yoğunluk olduğu görülebilmektedir (Akt. Topsakal, 2007).

US hükümlülerin yaşlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analiz sonucunda hükümlülerin yaş gruplarıyla ölçekler arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat yaşla SBÇTÖ alt boyutları analizi sonuçlarında Ergen grubun aldığı ortalama puanları, diğer yaş gruplarının puanlarından daha yüksek olduğu ve problemle başa çıkmak için Çözüm Odaklı Yaklaşım (aktif tarz) yöntemini tercih ettikleri görülmektedir (Tablo 4.4.1.).

Dikkat çeken diğer durum ise yetişkin yaş grubu ortalama puanlarına bakıldığında, problemle baş etme noktasında Duygu Odaklı Yaklaşım (pasif tarz) yollara yöneldikleri görülmüştür (Tablo 4.4.1.).

Cİ hükümlülerin yaşlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analiz sonucunda yaşla İyimser Yaklaşım alt ölçeği arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.5.1.).

5.1.2. Eğitim Durumuna Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan 345 hükümlünün eğitim durumu incelendiğinde ilkokul mezunu 136 (US: 82; Cİ: 54) kişi, orta okul mezunu 118 (US: 68; Cİ: 50) kişi, lise ve üstü okullardan mezun olan 91 (US: 50; Cİ: 41) kişi olduğu görülmektedir (Tablo 4.1.2., Tablo 4.2.2., Tablo 4.3.2.).

CİK'te hükümlülerin eğitim durumu oranları incelendiğinde ilkokul mezunu %39,4 (US: %41; Cİ: %37,2), ortaokul mezunu %34,2 (US: %34,0; Cİ: 34,5), lise ve

üstü mezun durumu %26,4 (US: %25; Cİ: %28,3) olarak görülmektedir.

Gölge ve arkadaşlarının (2006) yaptığı çalışmada çocuğa yönelik cinsel istismar yapanların eğitim düzeyleri %57,7 ilkokul mezunu, %19,2'si ortaokul, %17,3'ü lise ve üstü; yetişkine yönelik yapılan cinsel saldırıda bulunan hükümlülerin %52'si ilkokul mezunu, %24'ü ortaokul ve %20'si lise ve üstü eğitim düzeylerine sahip olduğu görülmektedir.

Topsakal'ın (2007) çalışmasında hükümlülerin %37,5'i ilkokul mezunu, %30,1'i ortaokul mezunu, %30,9'u lise ve üstü eğitim düzeyine sahip olduğu görülmektedir.

Kaya ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmada erkek hükümlülerin %69,2'si ilkokul mezunu, %13,2'si ortaokul mezunu, %16,3'ü lise ve üstü okullardan mezun olduğu görülmektedir.

Akgün'ün (2012) yaptığı çalışmada kadın hükümlülerin eğitim durumları dağılımı %47,8'i ilkokul mezunu, %11,5'i ortaokul mezunu, %14,1'i lise ve üstü olduğu görülmektedir.

Yapılan çalışmalara incelendiğinde ilkokul mezunu hükümlülerin oranlarında yoğunluk görülmektedir. Adalet Bakanlığının yayınladığı hükümlülerin eğitim durumu istatistiki verileriyle örtüştüğü görülmektedir (Topsakal, 2007).

US hükümlülerin eğitim durumlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analizlere göre eğitim durumlarıyla Boyun Eğici Yaklaşım ve Kendine Güvensiz (Çaresiz) Yaklaşım alt ölçekleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.4.2.). İlkokul mezunu hükümlülerin bu iki alt ölçekten aldıkları ortalama puanların diğerlerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu iki alt ölçekte hükümlülerin Duygu Odaklı Çözüm yöntemine yöneldikleri yani problemle baş etme noktasında pasif yolları tercih ettikleri görülmektedir.

Lise ve üstü eğitim durumuna sahip olan hükümlülerin ortalama puanları incelendiğinde, problemle baş etme noktasında Çözüm Odaklı Yaklaşım içerisinde olduklarını söyleyebilmekteyiz (Tablo 4.4.2.).

Cİ hükümlülerin eğitim durumlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analizlere göre eğitim durumuyla SUKDÖ ortalama puanları arasında anlamlı bir fark görülmüştür (Tablo 4.5.2.).

Eğitim seviyesinin yüksek olması, koğuştta yaşanan problemlerle baş etme, diğer hükümlülerle diyaloga geçme, personele ve idareye yönelik tutumlar, diğer

mahkumların ve kendi sorunlarını çözmeye yolları gibi konularda olumlu yönde bir değişkendir.

CİK'te eğitim durumu dağılımı her sene değişiklik göstermektedir. Cezaevi Eğitim Biriminin talebi doğrultusunda Halk Eğitim Merkezi her kademedede kurslar açmakta ve hükümlüler bu kurslara katılım göstererek (isteği doğrultusunda) ve sonrasında sınavlardan geçerli not alarak diploma sahibi olabilmektedirler.

CİK'e yeni gelen her hükümlüyle Eğitim Biriminden görevli kişiler, eğitim durumuna yönelik bilgi formu doldurmakta ve cezaevindeki kurs faaliyetleriyle ilgili bilgilendirme yapmaktadır. Okur-yazar olmayan hükümlülerin okuma yazma kurslarına katılımı zorunlu tutulmaktadır. Diğer seviyedeki eğitimler, hükümlülerin talebi doğrultusunda gerçekleştirilir.

Bütün bunlara ek olarak CİK'te Meslek Edindirme Kursları da açılmaktadır. Bunlar elektrik, doğalgaz, kaynakçılık, aşçılık, pasta yapımı ve sunumu gibi kurslardır. Bu kurslara katılanlara, sonrasında Katılım Belgesi verilmektedir.

5.1.3. Medeni Duruma Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan 345 hükümlünün medeni durumu incelendiğinde evli olan 194 (US: 123; Cİ: 71) kişi, bekar olan 111 (US: 54; Cİ: 57) kişi, boşanmış 40 (US: 23; Cİ: 17) kişi olarak görülmektedir (Tablo 4.1.3., Tablo 4.2.3., 4.3.3.).

CİK'te hükümlülerin medeni durum oranları incelendiğinde evliler %56,20 (US: %61,50; Cİ: %49,0), bekarlar %32,30 (US: %27,0; Cİ: 39,30), boşanmış %11,60 (US: %11,50; Cİ: 11,70) olduğu görülmektedir.

Gölge ve arkadaşlarının (2006) yaptığı çalışmada çocuğa yönelik cinsel istismar yapanların %40,4'ü evli, %51,9'u bekar, %7,7'si boşanmış; yetişkine yönelik yapılan cinsel saldırıda bulunan hükümlülerin %38'i evli, %60'ı bekar, %2'si boşanmış olduğu görülmektedir.

Kaya ve arkadaşlarının (2004) yaptığı çalışmada erkek hükümlülerin %49,2'si evli, %7,5'i boşanmış, %40,3'ü evlenmemiş olduğu görülmektedir.

Özdemir'in (2009) çalışmasında hükümlülerin %61'i evli, %38'i bekar, %1'i boşanmış olduğu görülmektedir. Akgün'ün (2012) çalışmasında ise kadın hükümlülerin %48' i evli, %14,1'i bekar, %25,6'sı boşanmış olduğu görülmektedir.

US hükümlülerin medeni durumlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analizlere göre hükümlülerin medeni durumlarıyla Kendine Güvensiz (Çaresiz)

Yaklaşım alt ölçeği arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.4.3).

Hükümlülerin cezaevine girdikten sonra hayatlarındaki en belirgin değişimi aile yapısında görülmektedir. Evli olan hükümlüler eşlerini mağdur ettiklerini ve onları zor durumda bıraktıklarını düşünerek yoğun suçluluk ve çaresizlik hisleri yaşamaktadırlar. Cezaevinde olmalarından ötürü yapabileceklerinin sınırlı olması, ailevi ilişkilerinin de çok iyi olmaması sonucunda boşanmayla sonuçlanabilen ayrılıklar görülebilmektedir.

Hükümlüleri boşanma noktasına getiren bir başka unsur da alınan cezanın süresinin uzun olmasıdır. Yeni çıkan yasaların yaptırımları, geçmişe göre daha da ağırlaştırılmıştır. Mağdur olan eş, hükümlü eşinin ailesinden yeterince destek alamaması, ekonomik bazı şartların sağlanamamış olması (geçim sıkıntısı) ve eşler arasında güven bağının zedelenmesi, boşanmaya neden olan diğer faktörlerdendir.

Bütün bu nedenlerin hükümlü üzerinde yarattığı duygu, stresle baş etme yollarında tıkanma yaşatabilmektedir. Uyum sorunu, sağlık problemleri, kendini ifade etmede sıkıntı, aşırı alınganlık, içe kapanma ve kendine zarar verme noktasına varabilen sonuçlar yaratabilmektedir.

5.1.4. Çocuk Sayısına Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan 345 hükümlünün sahip olduğu çocuk sayıları incelendiğinde hiç çocuğu olmayan 135 (US: 64; Cİ: 71) kişi, 1-2 arasında çocuğa sahip olan 122 (US: 78; Cİ: 44) kişi, 3-5 arasında çocuk sahibi olan 66 (US: 41; Cİ: 25) kişi, 5 ve üzeri çocuk sahibi 22 (US: 17; Cİ: 5) kişi olduğu görülmektedir (Tablo 4.1.4., Tablo 4.2.4., Tablo 4.3.4.).

CİK'te hükümlülerin sahip olduğu çocuk sayısı oranları incelendiğinde çocuğu olmayanlar %39,10 (US: %32,0; Cİ: %49,0), 1-2 aralığında çocuğu olan %35,30 (US: %39,0; Cİ: %30,40), 3-5 aralığında çocuğu olan %19,10 (US: %20,50; Cİ: %17,10), 5 ve üzeri çocuğa sahip kişilerin oranı %6,5 (US: %8,5; Cİ: %3,5) olduğu görülmektedir.

Akgün'ün (2012) çalışmasında kadın hükümlülerin %16,6'sı çocuğu yok, %47,6'sı 1-2 çocuk aralığında çocuğu olan, %25,8'i 3 ve üzeri çocuğa sahip olduğu görülmektedir.

US hükümlülerin sahip oldukları çocuk sayısı durumlarıyla SBCTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analizlere göre hükümlülerin çocuk sayısı durumlarıyla

Kendine Güvensiz (Çaresiz) Yaklaşım alt ölçeği arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.4.4).

US hükümlülerden çocuk sahibi olanların alt ölçeklerden aldıkları puanlar incelendiğinde, sorunlarla başa çıkma tarzlarından en fazla Duygu Odaklı Yaklaşım yöneldikleri görülmektedir.

Cİ hükümlülerin sahip oldukları çocuk sayısı durumlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analizlere göre hükümlülerin çocuk sayısı durumlarıyla Kendine Güvensiz (Çaresiz) Yaklaşım ve Sosyal Destek Arama alt ölçekleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.5.4.).

Yapılan analizler incelendiğinde, evli olan hükümlülerle çocuk sahibi hükümlülerin stresle başa çıkma tarzları alt ölçeklerinden aldıkları puanların yüksek olmasının tesadüf olmadığı düşünülmektedir. Çünkü kişi cezaevine girdikten sonra eşinin ve çocuklarının mağduriyeti, geçimlerini sağlayamayacak olması, hükümlünün sorunlarla başa çıkmasında ve güçlü durabilmelerinde engelleyici bir faktördür. Bu sebepten ötürü hükümlü, içine düştüğü olumsuz duygudan uzaklaşamamakta, duygusal süreçlerin etkisiyle uyum sorunu, içe kapanma, tekrar eden yıkıcı düşünceler ve beraberinde uyku problemleri yaşadığı gözlenebilmektedir. Bazı hükümlülerin sahip oldukları patolojilere göre kendine zarar verme (jiletle vücudunu kesme), ilaç içme (intihara teşebbüs) gibi daha ileri durumlar yaşanabilmektedir.

5.1.5. Kursa Katılım Durumuna Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan 345 hükümlünün cezaevindeki kurslara katılım durumları incelendiğinde 209 (US: 120; Cİ:89) kişi kurslara katıldığını, 136 (US: 80; Cİ: 56) kişi kurslara katılmadığı belirtmiştir (Tablo 4.1.8., Tablo 4.2.11., Tablo 4.3.11.)

CİK'te hükümlülerin kursa katılım oranları incelendiğinde %60,60 (US: %60,0; Cİ: %61,40) kursa katılan, %39,40 (US: %40; Cİ: %38,60) kursa katılmayan olarak görünmektedirler.

CİK'te kalan US hükümlülerin kursa katılım durumlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Mann Whitney U Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analiz sonucunda kursa katılım durumlarıyla Boyun Eğici Yaklaşım, Kendine Güvensiz (Çaresiz) Yaklaşım alt ölçekleri arasında anlamlı bir

fark bulunmuştur. Ayrıca SUKDÖ ortalama puanları arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.4.12.).

CİK'te kurslara katılmayan US hükümlülerin aldıkları ortalama puanlar incelendiğinde, problemleriyle başa çıkma yollarında Duygu Odaklı Yaklaşım yöntemine yöneldikleri yani problemle baş etme noktasında pasif yolları tercih ettikleri görülmektedir.

Kendilik değeri, kişinin kendisine ve hayata olan bakış açısını, olaylar karşısında tutum ve davranışını belirleyen en önemli kişilik özelliklerindedir. Bu özellik, kişiliğin ve sosyal uyumun belirleyicilerindedir. Farklı kuramsal bakış açılarının ortak görüşü, kişinin kendisine ve çevreye yönelik düşünce ve davranışlarının, kendisi hakkındaki görüş ve duygulardan etkilendiğini kabul etmektedir yani kendilik değeri, kişinin kendisine ve çevresine verdiği tepkileri etkileyen en temel özelliklerini temsil eder (Akt. Çapan, 2006).

Bu bağlamda düşünecek olarak, Eğitim biriminin koordine ettiği kurslara katılan hükümlüler, koşuştan çıkmaları, diğer insanlarla iletişim ve etkileşim halinde olmaları, yeni şeyler öğrenmeleri, kendilik değerlerine kazanımlar sağlamaları yönünde önemli bir iyileştirici faaliyettir. Kursa katılan kişilerin tutum ve davranışlarındaki değişim, infaz koruma memurlarına yönelik tavırları ve koşul içindeki sıkıntılarla baş etme şekillerine bakarak iyi yönde gelişim sağladıkları söylenebilmektedir.

CİK'te yatan hükümlüler kurs dışında da koşullarından çıkabilmektedirler. Eğitim biriminin organize ettiği seminerler, konserler, yeni yayınlanan yasalarla ilgili olarak bilgilendirme, sinema gösterimleri gibi faaliyetlere ve Psiko-sosyal servis tarafından yapılan Öfke kontrolü, salıverilme, alkol madde programı vs. grup çalışma programlarına katılma imkanları sunulmaktadır.

CİK'te hükümlüler, cezaevinin iç hizmetlerinde, uygun görüldüğü takdirde görevli olarak çalışabilmektedirler. Mutfak, kantin, çamaşırhane, kütüphane, birimlerin çay ve temizlik işleri cezaevinin çalışabilecekleri yerlerdir. Çalışan hükümlüler bu hizmetlerinden ötürü çok fazla olmasa da gelir elde etmektedirler. Dolayısıyla maddi problemler yaşayan hükümlülere cezaevi idaresi bu durumlarıyla baş edebilmeleri açısından destek olabilmektedir. Bu sayede ailesine yük olmamayı başaran hükümlünün, cezaevi koşullarında maddi olarak bir şeyler kazanabilmesi, kendisini daha iyi hissettirmekte ve özgüven kazandırmaktadır.

CİK'te US ve Cİ hükümlüleri, güvenlik tedbirlerinden ötürü bir arada çalıştırılmamaktadır. Kantin, mutfak ve temizlik bölümlerinde Cİ hükümlüleri

çalıştırılmaktadır. Güvenlik zaafiyeti oluşmayacağı kanaat getirildiği takdirde bazı bölümler içerisinde US ve Cİ hükümlüleri bir arada çalışabilmektedirler.

5.1.6. Suç Türüne Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

CİK'te kalan hükümlülerin suç türleriyle (US: 200; Cİ: 145) SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Mann Whitney U Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analiz sonucunda suç türüyle Sosyal Destek Arama alt ölçeği arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.5.10.).

Yapılan analizler incelendiğinde Cİ hükümlülerin Sosyal Destek Arama'da aldıkları ortalama puanlarının US hükümlülerinden daha yüksek olduğu görülmektedir. Cİ hükümlülerin suçlarından ötürü kendilerinin toplum ve çevreleri tarafından olumsuz bir gözle yargılandıklarının farkındadırlar. Bu sebepten Cİ hükümlüleri kendi aralarında kurdukları sosyal ilişkiler, birbirlerine destek olma, idareyle uyum içinde olması, diğer suç gruplarından ayrılmaktadır.

Hükümlülerin kendilerine yönelik sahip olunan önyargılı tutum ve davranışlara karşı, kötü muamele (şiddet) görme korkusu, başlarına bir şey gelme veya gelebilme kaygısı (uyku esnasında) ve utanma yaşayabilmektedirler. Cezaevinde kaldıkları süre içerisinde herkesle uyumlu olarak, bu duygularıyla baş edebildikleri düşünülmektedir.

Ümraniye cezaevinde iç hizmetlerde çalışanların büyük çoğunluğunu Cİ hükümlüleri oluşturmaktadır. Yaşadıkları ekonomik sıkıntılar, diğer suç gruplarıyla karşılaştırdıklarında daha yoğundur. Koşulların dışında çok vakit geçirmeleri, onların diğer hükümlü ve cezaevi personeliyle diyalog halinde olmalarını sağlamaktadır. Diğer insanlarla paylaşımları, kurdukları bağlar, onların problemleriyle baş etmeleri kolaylaştırmakla birlikte, içe kapanmak yerine sosyal desteğe ve iyimser düşünmeye yönelmektedir.

CİK'te iç hizmetlerde çalışmak için gerekli kriterlerden birisi disiplin cezası almamış olmak yani cezaevi yönetmeliğinde bulunan kuralların dışına çıkarak herhangi bir nedenden dolayı kınama, hücre gibi cezalar almamaktır. Yanı sıra cezaevi görevlileriyle diyaloglarının iyi olması beklenmektedir. Her hükümlünün kendi dinamikleri mevcuttur ve birlikte çalışırken çatışma yaşanmaması sağlamak için dikkat edilmektedir. Bütün bu kriterler, güvenlik tedbiri şartlarını sağlamak ve doğabilecek riskleri minimalize etmek üzerine kurulmuştur.

CİK'te çalışma kriterlerinin olması, özellikle maddi sıkıntılar içerisinde olan

hükümlülerin davranışları üzerinde etkili bir faktördür. Hükümlüler ekonomik sorunlarını çözebilmek için çalışmak zorundadırlar ve bu bağlamda Cİ hükümlüler diğerlerine göre daha uyumlu, iletişime açık ve problemle baş edebilme becerileri yüksektir.

5.1.7. Ziyaretçi Gelme Sıklığına Göre Elde Edilen Bulguların Tartışılması

Araştırmaya katılan 345 hükümlünün yakınlarının ziyaretine gelme sıklığı durumları incelendiğinde 233 (US: 129; Cİ:104) kişinin her hafta, 39 (US: 25; Cİ: 14) kişinin ayda bir kere, 73 (US: 46; Cİ: 27) kişinin seyrek olarak geldikleri görülmektedir (Tablo 4.1.9., Tablo 4.2.12., Tablo 4.3.12.)

CİK'te hükümlülerin ziyaretçilerinin gelme sıklığı oranları incelendiğinde %67,50 (US: %64,50; Cİ: %71,70) her hafta, %11,30 (US: %12,5; Cİ: %9,70) ayda bir, %21,20 (US: %23,00; Cİ: 18,60) seyrek şeklinde görünmektedirler.

Akgün'ün (2012) yaptığı çalışmada kadın hükümlülerin %21,1'i her hafta, %36,8'i ayda bir kere ziyaretçilerinin geldiği görülmektedir.

US hükümlülerin ziyaretçi gelme sıklığı durumlarıyla SBÇTÖ ve SUKDÖ ortalama puanları arasında Kruskal Wallis Testi uygulanarak anlamlı bir fark aranmıştır. Yapılan analizlere göre hükümlülerin ziyaretçisinin gelme sıklığı durumlarıyla Kendine Güvenli Yaklaşım alt ölçeği arasında anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 4.4.13).

CİK'te kalan hükümlülerin ailelerinin bir çoğu Güneydoğu Bölgesi illerinde yaşamaktadır (yoğun olarak US hükümlülerin aileleri). Ekonomik nedenler ve ulaşım sorunları sebebiyle ziyaretlere gelme sıklıkları düşük olmaktadır. Hükümlüler kendilerini “gurbet mahkumu” olarak görmektedirler. Doğu illerindeki CİK'lerin dolu olmalarından dolayı ailelerinden uzakta kalarak, cezalarını infaz etmektedirler.

Adalet Bakanlığı 2013 yılında hükümlü ve tutuklara yönelik “Ödüllendirme Yönetmeliği” yayınlamıştır (5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunu, 2013). Bu yönetmelikte, gurbet mahkumu olan, ailesiyle sık görüşemeyen ve bir çok hususta ziyaretçisiyle “kısıtlı” görüşme durumunu ortadan kaldıran; mahkumun psikolojisi açısından çok faydalı ve olumlu gelişmeler hedeflenmektedir.

Ödüllendirme yönetmeliğinde yer alan ödüllendirmelerden en sık olarak uygulanan eş görüşü, açık ziyaret sürelerini uzatma ve telefon süresini uzatma şeklinde sıralanmaktadır.

Eş görüşü ödülü, hükümlüyle eşinin baş başa kalabileceği, koğuş yerlerinden uzak olan ve yetkisi olmayan kişilerin giremeyeceği cezaevinin ayrı bir bölgesine inşa edilen odalarda, üç saatlik (3 saatten 24 saate kadar) süreyle sınırlı gerçekleştirebileceği ödüllendirir. Evli olmayan, boşanmış, nişanlı, imam nikahlı kişiler bu ödüllendirmeden faydalanamamaktadır.

Açık ziyaret süresinin uzatılması ödülü, normal açık ziyaret süresinin (1 saat) iki katı süreye uzatıldığı ödüllendirir. Hükümlülerin uzakta olan, sık gelemeyen yakınlarıyla daha uzun zaman geçirme imkanı tanınmaktadır.

Telefon görüşme süresinin uzatılması ödülü, haftalık görüşme (10 dakika) süresinin iki katına çıkartıldığı ödüllendirir. Ziyaretçisinin gelmesi çok zor olan (maddi yetersizlik, ulaşım sıkıntısı, sağlık sorunları vs.) hükümlülere yönelik imkan tanınmaktadır.

Ödüllendirme sistemi, hükümlülerin aileleri ve sevdikleriyle daha çok vakit geçirmesini sağlayarak, onları toplumdan izole etmeyi, sevdiklerinden ayrı kalmamalarını ve ilişkilerdeki kopmaları en aza indirmeye çalışma yönünde teşvik içermektedir.

Hükümlülerin topluma yeniden kazandırılması sürecinde kendisiyle ilgili farkındalık oluşturmaya ve yaşadığı yerle uyumlu, yapıcı ilişkiler kurabilmesine ihtiyacı vardır (Topsakal, 2007). Bu bağlamda ödüllendirme yönetmeliğini, sürecin bir parçası olarak düşünebilmekteyiz. Çünkü ödüllendirme kriterlerinin başında hükümlünün iyi halli olması yani disiplin cezası almamış olması ile, diğer hükümlüler ve cezaevi çalışanlarıyla sorunsuz ilişki kurabilmesi ve rehabilitasyon çalışmalarına etkin olarak katılması beklenmektedir.

İstenilen kriterlere sahip olmak adına hükümlülerin, cezaevindeki davranış ve tutumlarına yönelik olumlu değişimler gösterdiği, diğer hükümlülerle olan diyaloglarında ve sorunlarla baş etme yöntemlerinde yapıcı çözümlerle ilerleme kaydettiği söylenebilmektedir. Hükümlü, tutarlı bir şekilde bu davranışlarını sürdürebildiği takdirde, idare ve gözlem kurulu tarafından uygun görülen ödüle sahip olabilecektir.

5.2. Öneriler

Toplumun bütünlüğünü ve refahını tehlikeye sokan, normların dışına çıkan kişilere kanun koyucular tarafından ceza verilmekte ve kişi hükümlü sıfatıyla

cezanın infazını sağlamak için ceza infaz kurumuna gönderilmektedir. Bu sürecin sonucunda toplumu tehlikeden korunduğu inancı, yaygınlaşmış bir bakış açısını temsil etmektedir.

Kişinin cezaevinde tutulması, problemin tamamıyla çözüldüğü anlamına gelmemektedir. Toplumun sahip olduğu cezaevi algısı, cezaeviyle ilgili olumsuz, yanlış düşünce ve tutumlar, olayları çözümü noktasında duygusal yaklaşımlar kısıtlı bakış açısına neden olmaktadır. Bu bağlamda devam edersek, kişinin cezaevinde kalacağı süre üzerinde odaklanamamış olmak, kronikleşen ve gitgide büyüyen suç olgusunu toplumsal sorun haline dönüştürmektedir ki şu an suç, toplumsal bir sorun olarak gündemi meşgul etmektedir. Dolayısıyla toplumu korumak adına suç işleyen kişileri cezaevinde tutmak ya da cezaevine kapatmak, suçun tekrar gerçekleşmeyeceği ya da tamamıyla tehlikenin ortadan kalktığı anlamına gelmemektedir.

Hükümlünün topluma tekrar kazandırılması zorlu bir sürece karşılık gelmektedir. Cezaevinde kalınan sürecin iyi değerlendirilmesi yani infaz dönemini kapsayan zaman aralığında hükümlüye verilecek eğitimlerin niteliği, hükümlünün rehabilite olması açısından önem arz etmektedir. Psikososyal biriminin yapacağı terapi ve grup çalışmaları, Eğitim biriminin açacağı kurslar (akademik, meslek edindirme, vb..) ve cezaevi yönetiminin mahkumun olumlu gelişimini desteklemesi (ödüllendirme); hükümlünün sahip olduğu şemaları, kendisine ve çevresine yönelik olan düşünceleri, olayları yorumlama biçimleri ve daha bir çok kişilik özelliğinde anlamlı bir değişim sağlayıp farkındalık kazandıracaktır. İçgörü sahibi bir kişinin, muhakeme yapabilme yetisi sayesinde problemleriyle başa çıkma tarzlarında toplum normlarından uzaklaşmayıp, olabilecek en akıllı çözüm yollarına başvurabileceği, bu sayede suç unsuru davranışlara yönelmeyip, kendisine ve çevresine zarar verici davranışlar içerisinde olmayacağı düşünülmektedir.

Hükümlünün yaşadığı en büyük sorunlarından birisi, ailesinin yaşayacağı ekonomik problemlerdir. Hükümlülerin eşlerinin çoğu herhangi bir iş kolunda çalışmamaktadır. Eşinin, çocuğunun yaşayacağı zorluklar karşısında çaresizlik hisseden hükümlünün, cezaevinde bu sıkıntısıyla baş edemediği gözlenmiştir. Sonucunda kendine zarar verici davranışlarda bulunur (jilet atma, intihar girişimi), koğu arkadaşlarıyla sorun yaşar ve genel olarak cezaevinde uyumsuz bir profil sergiler. Ayrıca ekonomik sorunlar, boşanmayla sonuçlanabilmektedir.

Hükümlünün yaşadığı bu sıkıntıyla ilgili olarak devletin yapacağı müdahale

(maddi destek, iş bulma, çocukların eğitim masrafı, gıda yardımı), aile birliğinin bozulmasını önlemekle sınırlı kalmayıp, hükümlünün rehabilite süreci açısından da önemli bir adım olacaktır. Hükümlünün ailesinin mağduriyeti ortadan kalkınca, kendi ihtiyaçlarına, gelişimine daha fazla odaklanabilme imkanı sağlayacaktır.

Suçla mücadele etmede diğer bir handikap, hükümlünün tahliye sonrası yaşayacağı iş bulma sürecidir. Yapılan araştırmalara göre suça iten faktörlerden bir tanesi çevresel nedenlerden kaynaklanmaktadır. Hükümlü için tahliye sonrasında hayatını ne yönde çizeceği önemli bir çatışma halidir. Bu süreçte önüne çıkacak engeller, hükümlüyü tekrar suça itebilecek bir risk faktörüdür. Dolayısıyla devletin tahliye sonrasına yönelik uygulayacağı programlar geliştirmesi, suçu önlemeye ve tekrar edilmesini engellemeye yönelik hayati bir önem arz etmektedir. Aksi halde tahliye sonrasında aynı sıkıntılı koşullara sahip olma, rehabilitasyon sürecinin başarısızlıkla sonuçlanmasına neden oluşturabilecektir.

Hükümlülerin rehabilite edilmelerine yönelik süreçte diğer önemli hususlardan birisi, cezaevi personelinin eğitilmesi ve özlük haklarıyla ilgili sıkıntılardır. Personelin sıkıntıları, iş doyumunun ve iş motivasyonlarının düşük olmasına neden olmaktadır. İş doyumunu (tatmini), çalışanın iş yeri hoşnutluğu ya da iş yerine yönelik geliştirdiği duygusal bir tepki şeklinde tanımlanmaktadır (Akt. Gündoğdu, 2013). Bu sebepten ötürü personelin iş tatmininin sağlanamaması, rehabilitasyon sürecinde tıkanmalar ve hükümlü üzerinde olumsuz yansımaları meydana getirecektir.

İş doyumunun önemi, yüksek performans sağlanması ve başarı düzeyini arttırması (Akt. Gündoğdu, 2013) özelliğine ilişkin olarak, hükümlülerin rehabilitasyon dönemi açısından çalışan personelin motivasyonunu yüksek tutacaktır. Dolayısıyla cezaevi personelinin yaptığı işi sevmesi ve sahiplenmesi, hükümlüleri olumlu etkileyecektir ve kendilerini değerli hissetmeleri sağlayacaktır.

Ceza İnfaz Kurumlarının dış dünyayla olan izolasyonu, toplumun zihninde boşluklar yaratmaktadır. Ceza İnfaz Kurumlarının atıl mekanlar olarak bilinmesi, görülmesi veya algılanması gibi durumları ortadan kaldırmak adına yapılan çalışmaların arttırılması; akademik çalışmalar yönünde teşvik edici politikanın daha ön planda tutulması ve sıklaştırılmasının, hükümlülerin gelişimi ve suç olgusuyla ilgili olarak risk faktörlerini önceden görebilme bakımından önemli olabileceği düşünülmektedir. Toplumsal sorunların çözümü, bilimsel çalışmaların ürünü olan sonuçlara indirgenerek doğru adımlar atılmasıyla sağlanmalıdır. İdeolojik, politik ve

bazı siyasi propagandalar sonucuyla hareket edilmesi, sorunların çözüm getirmekten uzak bir noktaya taşınmasına neden olabilmektedir. Bu bakımdan cezaevlerinde akademik çalışmaların sıklığını, aydınlık bir toplum adına büyük bir yatırım olarak değerlendirebiliriz

6. KAYNAKLAR

Akkaya, C. Sarandöl, A. Esen. Danacı, A. Sivrioğlu, E. Y. Kaya, E. ve Kırılı, S. (2008). *Sosyal Uyum Kendini Değerlendirme Ölçeği (SUKDÖ) Türkçe Formunun Geçerlilik ve Güvenilirliği*. Türk Psikiyatri Dergisi 19 (3): 292-299.

Akgün, R. (2012). *Kadın Hükümlülerin Ceza İnfaz Kurumunda Yaşadıkları Sorunlar ve Başa Çıkma Tarzlarının Belirlenmesi: Eskişehir Çifteler Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.

Ayral, F. (2010). *Çocukların Cinsel İstismarı Suçu ve Bu Suçla Mücadele*. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bal, E. (2011), *Lisanslı Bayan Sporcuların Cinsel İstismar Ve Taciz Durumlarının İncelenmesi*. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.

Balçı, M. (2009). *Türk Ceza Kanununda Uyuşturucu Madde Ticareti Suçları (TCK.m.188)*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Bütün, S. A. (2005). *Suç İşlemiş ve Şizofreni Tanısı Almış Kişilerin İşledikleri Suç Tipleri, Suç İşleyiş Biçimleri ve Kişilik Özellikleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Can, G. (2012). *Madde Bağımlılığı Tanısı Alan Bireylerin Sosyal İşlevsellik Ve İçselleştirilmiş Damgalanma Düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep Üniversitesi, Gaziantep.

Çapan, B. E. (2006). *Çocukların Kendilik Değerini Geliştirmede Kendilik Değerini Geliştirme Programı Ve Sosyal Ve Duygusal Eğitim Programının Etkililiği*. Doktora Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü ABD, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Coşar, A. (2011). *Uyuşturucu Madde Suçları, Madde Bağımlılığı Suç İlişkisi Ve Eroinin Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.

Dağ, İ. (Ed.). (2004). *Anormal Psikoloji*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Demir, M. (2008). *Çocuk Ve Ergenlerin Cinsel İstismarı Sonrasında Akut Stres Bozukluğu Ve Travma Sonrası Stres Bozukluğu Özelliklerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Tıp Fakültesi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Dişsiz, M. (2012). *Alkol Ve Madde Bağımlılığının Kadının Yaşam Kalitesi Ve Cinsel Yaşamı Üzerine Etkisi*. Doktora Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Er, T. (2010). *Cinsel İstismara Maruz Kalan Ve Kalmayan Ergenlerin Anksiyete, Depresyon Ve Benlik Algısı Açısından Karşılaştırılması*. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.

Erdoğan, Z. (2011). *Cinsel Suç Mağdurlarının Sosyodemografik Ve Klinik Özellikleri İle Ruh Sağlığını Etkileyen Etmenler*. Yüksek Lisans Tezi, 8. Psikiyatri Kliniği, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı Ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.

Ergündüz, Z. Ş. (2010). *Çocuk uçluluğunda Çocuk İstismarı Olgularının Değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Erkunt A., Ç. (2011). *Öldürme ve Cinsel İçerikli Suç İşlemiş Erkek, Kadın ve Çocuk Hükümlerde Fail, Olay Yeri ve Mağdur İlişkisi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul.

Eroktay, T. (2005). *Uyuşturucu Madde Suçları Balıkesir Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Polis Akademisi, Ankara.

Gaziarifoğlu, Y. (2009). *Suç Mağduriyeti Korkusu ve Algılanan Suç Mağduriyeti Riskinin Değerlendirilmesi*. Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Göde, G. H. (2008). *2004-2006 Yılları Arasında İstanbul Emniyet Müdürlüğü Narkotik Suçlarla Mücadele Şube Müdürlüğüce Düzenlenip Beşiktaş Ağır Ceza Mahkemesine Gönderilen Konusu Eroin Olan Dosyaların Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Gölge, Z. B. Yavuz, M. F. Yüksel, Ş. (2006). *Cinsel Saldırgan Profili*. Adli Tıp Dergisi 2006; 20(1): 1-17.

Gündoğdu, B., G. (2013). *Sınıf Öğretmenlerinin İş Doyumu ve Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma: Mersin İli Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Mersin.

İnan, M. (2010). *2005-2009 Yıllarında Kocaeli Adliyesi 'nde Görülen Cinsel İstismar Konulu Davalarda Sanık Ve Mağdur Çocukların Sosyo Demografik Özellikleri Ve Suçun Niteliği*. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Karaca, İ. (2010). *Aile İçi İletişimin Ortaöğretim Öğrencilerinin Madde Bağımlılığına Etkisi (Elazığ İli Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Kanbay, Y. (2007). *Kars ve Artvin İlinde Hemşirelerin Kullandıkları Stresle Başetme Yöntemleri ve Etkileyen Etmenlerin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.

Kartal, P. M. (2012). *Çocukların Uluslararası Çocuklar İçin Adalet Sempozyumu*, http://www.cocuklaricinadalet.org/uploads/symposium_papers/judgement/PMEMIS.pdf, s.10, (Erişim Tarihi-06.12.2012).

Karbeyaz, K. (2010). *Cinsel Suç Mağdurlarında “ Beden Veya Ruh Sağlığında Bozulma Kavramı”, Bu Hususta Düzenlenen Adli Raporların Yargı Kararı Üzerindeki Etkinliği*. Yüksek Lisans Tezi, Tıp Fakültesi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.

Kaya, N. Güler, Ö. Çilli, A. S. (2004). *Konya Kapalı Cezaevi'ndeki Mahkumlara Psikiyatrik Bozuklukların Yaygınlığı*. Anadolu Psikiyatri Dergisi2004; 5: 85-91.

Kılıçoğlu, A. G. (2010). *Cinsel İstismar Mağduru Çocuk Ve Ergenlerin Travmaya Tepkileri İle Anne-Baba Tepkilerinin Karşılıklı İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Tıp Fakültesi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.

Kızıлтаş, S. (2009). *2001-2006 Yılları Arasında Edirne Ve Kırklareli Mahkemelerinde Görülen Cinsel Suçlara İlişkin Davalar ve Bu Suçların Değerlendirilme Sürecinde Psikologların Rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Kurtuluş, F. (2013). *Suçta Sürüklenmiş Erkek Ergenler İle Suçta Sürüklenmiş Erkek Ergenlerin Benlik Saygılarının Karşılaştırılması (İstanbul Anadolu Yakası Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fatih Üniversitesi, İstanbul.

Müderrişoğlu, S. (2008). *Madde Kullanımını Önleme Stratejileri Ve Üniversite Öğrencilerine Yönelik Önleme Programı*. Doktora Tezi, Adli Tıp Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Özçetinkaya, S., (2011). *Erkek Alkol Ve Eroin Bağımlılarında Çocukluk Çağı Travmasının Kişilik Boyutları İle İlişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, 11. Psikiyatri Bilimi, Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı Ve Sinir Hastalıkları Eğitim Ve Araştırma Hastanesi, İstanbul.

Özdemir, A. G. (2011). *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Birinci Sınıf Öğrencilerinin Madde Bağımlılığı İle İlgili Görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Öner, M. Z. (2010). Türk Ceza Kanun'nda Uyuşturucu Madde İmal, İthal ve İhraç Suçları: *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 88, 106-150.

Özdemir, E. (2009). *Muş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda Kasten Adam Öldürmek Suçundan Hükümlü Erkeklerde Öfke Ve Öfke İfade Tarzları İle Saldırganlık İlişkisinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sağlık Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana.

Özgen, F. Y. (2010). *Türkiye'de Göç ve Kentleşmenin Suç ve Suçlulukla İlişkisi (İstanbul Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beykent Üniversitesi, İstanbul.

Özmen, Ö. (2009). *Uyuşturucu Veya Uyarıcı Madde Suçları*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.

Öztürk, S. (2010). *Ergenlikte Madde Bağımlılığının Projektif Testler Aracılığıyla İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.

Savaşçı, B. (2011). *Çocukların Cinsel İstismarı Suçu*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi,

- Şahin, C. A. (2007). *Uyuşturucu Ve Uyarıcı Madde Suçlarıyla Mücadele Halkla İlişkiler Ve Bir Model Önerisi*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Şahin, N. H. Durak, A. (1995). *Stresle Başa Çıkma Tarzları Ölçeği, Üniversite Öğrencileri İçin Uyarlanması*. Türk Psikoloji Dergisi, 10(34):56-73.
- Şarman, C. (2012). *Türk Ceza Kanunu'nda Çocukların Cinsel İstismarı Suçu*. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Şimşek, Ş. (2010). *Cinsel İstismara Uğramış Çocuklarda Ve Ebeveynlerinde Travma Sonrası Stres Bozukluğu*. Tıp Fakültesi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Topkaya, Ö. S. (2008). *Eroin Bağıllılığı İle Mücadele Yöntemlerine Yönelik Alternatif Stratejik Öneriler*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Topsakal, E. (2007). *Eskişehir H Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundaki Hükümlülerin Benlik Saygıları ve İletişim Becerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Tülü, A. İ. (2010). *Tecavüz Suçlularında Ve Çocuk Cinsel İstismarcılarında Suç Analizi*. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yalçinkaya, A. (2011). *Kartal İlçesinde Çocukta Cinsel İstismar Olgularının Değerlendirilmesi*. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yıldırım, E. (2008). *Uyuşturucu Kullanımının Sosyolojik Boyutu Uyuşturucuya Yönelik Talep Azaltımı*. Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Yıldız, M. F. (2013). *Ankara Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Hükümlü-Tutuklularla Yapılan Resim Eğitiminin İşlevsel Etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.

1	Kimsenin bilmesini istemem	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
2	İyimser olmaya çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
3	Bir mucize olmasını beklerim	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
4	Olayı/olayları büyütmeyp üzerinde durmamaya çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
5	Başa gelen çekilir diye düşünürüm.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
6	Sakin kafayla düşünmeye ve öfkelenmemeye çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
7	Kendimi kapana sıkışmış gibi hissedirim.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
8	Olayın değerlendirilmesini yaparak en iyi kararı vermeye çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
9	İçinde bulunduğum kötü durumu kimsenin bilmesini istemem.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
10	Ne olursa olsun direnme ve mücadele etme gücünü kendimde hissedirim.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
11	Olanları kafama takıp sürekli düşünmekten kendimi alamam.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
12	Kendime karşı hoşgörülü olmaya çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
13	İş olacağına varır diye düşünürüm.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
14	Mutlaka bir yol bulabileceğime inanır, bu yolda uğraşırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
15	Problemin çözümü için adak adarım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
16	Her şeye yeniden başlayacak gücü bulurum.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
17	Elimden hiçbir şeyin gelmeyeceğine inanırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
18	Olaylardan olumlu bir şey çıkarmaya çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
19	Her şeyin istediğim gibi olmayacağına inanırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
20	Problemi adım adım çözmeye çalışırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
21	Mücadeleden vazgeçerim.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
22	Sorunun benden kaynaklandığını düşünürüm.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
23	Hakkımı savunabileceğime inanırım.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
24	Olanlar karşısında kaderim buymuş derim.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
25	Keşke daha güçlü bir insan olsaydım diye düşünürdüm.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
26	Bir kişi olarak iyi yönde değiştiğimi ve olgunlaştığımı hissedirim.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
27	Benim suçum ne diye düşünürüm.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
28	Hep benim yüzümden oldu diye düşünürüm.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
29	Sorunun gerçek nedenini anlayabilmek için başkalarına danışırım	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil
30	Bana destek olabilecek kişilerin varlığını bilmek beni rahatlatır.	Tamamen Uygun	Uygun	Uygun Değil	Hiç Uygun Değil

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Yaş: Eğitim:

Evli/Bekar: Çocuk Sayısı:

Kaç yıl ceza aldınız:

Ne kadar süredir cezaevinde bulunuyorsunuz:

Daha önce başka bir suç işlediniz mi:

Daha önce cezaevinde girdiniz mi, girdiyse ne kadar süre kaldınız:

Tahliyenize ne kadar süre kaldı:

Disiplin cezası aldınız mı:

Cezaevindeki kurslara katılıyor musunuz:

Ziyaretçiniz geliyor mu:

1	İşinizle ilginiz nasıl ?	(4) Çok	(3) Orta	(2) Az	(1) Hiç yok
2	Ev işlerine ilginiz nasıl?	(4) Çok	(3) Orta	(2) Az	(1) Hiç yok
3	İşinizi ya da ev işlerini yaparken:	(4) Çok zevk alıyorum	(3) Orta düzeyde zevk alıyorum	(2) Az zevk alıyorum	(1) Hiç zevk almıyorum
4	Hobi ya da boş zaman etkinliklerine ilginiz var mı?	(4) Çok	(3) Orta	(2) Az	(1) Hiç yok
5	Boş zamanlarınızın niteliği nasıl?	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Fena değil	(1) Tatmin edici değil
6	Aile fertleriyle (eş, çocuklar, ebeveyn vb.) ne sıklıkla temas kurmaya çalışırsınız?	(4) Çok sık	(3) Sık	(2) Nadiren	(1) Hiç
7	Aile içi ilişkilerinizin durumu nasıl?	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Fena değil	(1) Tatmin edici değil
8	Ailenizin dışında sosyal ilişkileriniz var mı?	(4) Birçok insanla var	(3) Birkaç insanla var	(2) Pek az insanla var	(1) Hiç kimseyle yok
9	Başkalarıyla ilişki kurmaya ne kadar gayret edersiniz?	(4) Çok gayret ederim	(3) Gayret ederim	(2) Orta derecede gayret ederim	(1) Gayret etmem
10	Başkalarıyla olan ilişkilerinizi genel olarak nasıl değerlendirirsiniz?	(4) Çok iyi	(3) İyi	(2) Fena değil	(1) Tatmin edici değil
11	Başkalarıyla ilişkinize ne kadar değer verirsiniz?	(4) Çok değer veririm	(3) Değer veririm	(2) Çok az değer veririm	(1) Hiç değer vermem
12	Sosyal çevrenizdeki insanlar sizinle ne sıklıkla temas kurmaya çalışırlar?	(4) Çok sık	(3) Sık	(2) Nadiren	(1) Hiç
13	Sosyal kurallara, iyi davranışlara, nezakete vb. dikkat eder misiniz?	(4) Her zaman	(3) Sıklıkla	(2) Nadiren	(1) Hiç
14	Sosyal hayatın (cemiyet, toplantı ve benzerleri) ne ölçüde içindediniz?	(4) Tamamen	(3) Orta derecede	(2) Az	(1) Hiç
15	Çeşitli şeyleri, durumları ve insanları daha iyi anlamak için bilgi edinmekten ne kadar hoşlanırsınız?	(4) Çok	(3) Orta	(2) Az	(1) Hiç
16	Bilimsel, teknik ya da kültürel bilgiye ne kadar ilgi duyarsınız?	(4) Çok	(3) Orta	(2) Az	(1) Hiç
17	İnsanlara fikirlerinizi ifade etmekte ne sıklıkla güçlük çekersiniz?	(4) Her zaman	(3) Sıklıkla	(2) Bazen	(1) Hiçbir zaman
18	Kendinizi çevrenizden ne sıklıkla reddedilmiş, dışlanmış hissedersiniz?	(4) Her zaman	(3) Sıklıkla	(2) Bazen	(1) Hiçbir zaman
19	Fiziksel görünümünüzü ne kadar önemzersiniz?	(4) Çok	(3) Orta	(2) Pek değil	(1) Hiç
20	Geçim kaynaklarınızı ve gelirinizi idare etmekte ne kadar zorluk çekersiniz?	(4) Her zaman	(3) Sıklıkla	(2) Bazen	(1) Hiçbir zaman
21	Çevrenizi kendi istek ve ihtiyaçlarınıza göre düzenleyebileceğinizi hisseder misiniz?	(4) Fazlasıyla	(3) Orta	(2) Pek değil	(1) Hiç